

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

»Prava vojna«

Po več ko osmih mesecih medseboj-
nega »otipavanja« med obema vojni-
ma stranikama ter izrabljanja vseh dru-
gih sredstev vojskovanja razen nepo-
srednega angažiranja vseh razpoložli-
vih sil v znamenju toliko napovedane
»prave vojne«, je ta sedaj tu. Prinesla
jo je raztegnitev vojnih operacij na
ozemlje Belgije in Nizozemske. V obeh
vojnih taborih, a tudi nevtralični soglas-
no označujejo ta prenos za začetek
»odločilne faze« v sedanji vojni, od-
nosno za začetek prave vojne sploh.
Sorazmerno kratka začetna faza raz-
nih taktik, izpadov in preizkuševanj
nasprotnika je v glavnem za nami. Na-
sproti si sedaj neposredno stojijo vse
tri vojujoče se velesile in to z vsemi
svojimi silami. Za oba vojna tabora se
je tako začel boj na življenje in smrt,
v katerem bosta morala vsak zase po-
ložiti na tehnično vojaške odločitve
vse, s čimer razpolagata. S tem pa se-
veda še ni rečeno, da se je oni del Evro-
pe, ki ni še zapleten v oboroženi spo-
pad treh velesil, povsem izognil nevar-
nostim vojnega razširjenja. Negotovo-
sti izven novega, verjetno glavnega bo-
jišča so še vedno velike, kar narekuje
vsem evropskim državam brez razlike
izredno čuječnost tudi za bodoče.

Novi razvoj na zapadu je neposred-
no vplival predvsem na notranjo kon-
solidacijo v Angliji in Franciji. Prav
usodnega 10. maja je angleška notra-
nja kriza, izživana po neugodnem razvo-
ju zaveznikiških akcij na Norveškem,
dosegla svoj višek. Sprito kritik, ki jih
je bilo slišati iz ust nekaterih uglednih
angleških vladnih, predvsem pa opozi-
cijskih politikov, je bilo vedno bolj
jasno, da se Chamberlain ne bo mogel
več dolgo držati. Čim je angleška de-
javna stranka izjavila, da bi bila pri-
pravljeni podpreti vsakega drugega
ministrskega predsednika razen Cham-
berlaina, je ta odstopil in njegovo me-
sto je prevzel bolj borbeni Winston
Churchill, ki je pritegnil k sodelovan-
ju tako laburiste kakor liberalce.
Istočasno je tudi francoski ministri-
ski predsednik Reynaud v nekaj urah ure-
šnil svoje želje po razširjenju svoje
vlade v vlado narodne sloge s tem, da
je pritegnil oba glavna zastopnika des-
nice Louisa Marina in Ybarnégara v
svoj kabinet.

To so bile neposredne politične po-
sledice novega razvoja pri obeh zapad-
nih velesilah. Toda nova nemška akci-
ja ju je postavila še pred druge, mno-
go težje naloge. Vojne operacije se
razvijajo v izredno naglem tempu z iz-
rabo vseh novih tehničnih možnosti
moderna vojskovanja, ki dajejo in
bodo nedvomno še bolj dajale svojo
posebno noto vsem spopadom. Verjet-
no je, da bodo nove vojne metode hit-
reje izsilile končne odločitve kakor je
bilo to mogoče še v času ogromnih,
več ali manj neugodnih bojišč. Danes
so bojišča, zlasti po zaslugi letalskih sil,
postala v vsakem pogledu neprimerno
bolj globljava in manj v naprej točno
opredeljena, kakor so bila nekoč.

Že sam začetek novih operacij na
zapadu označujejo bliskovite akcije
nemškega letalstva, pri čemer se je v
velikem obsegu izrabila tudi najmo-
dernejša metoda letalskega vojskova-
nja z v naprej pripravljenimi in izur-
jenimi oddelki letalskih padalcev. Ni
še mogoče reči, ali je tej novi metodi
mogoče pripisovati enega izmed odlo-
čilnih pomenov za razvoj in izid po-
srednih operacij. Po dosedanjih rezul-
tatih se zdi, da je taktika padalcev
učinkovita le dokler pomenja prese-
nečenje in se nasprotnik ne znajde.
Vendar pa zaključna sodba še ni mo-
gla.

Toda ne glede na ugibanja o vred-
nosti in udarnosti novih vrst orožja,
ki se vedno bolj preizkušajo v sedanjih
operacijah, kaže že dosedanjí potek
bojev, da računata oba vojna tabora z
angažiranjem vseh svojih oboroženih
sil in z istočasnim uporabljanjem vseh
vrst orožja, tako da smemo novi fazi
upravičeno nadeti naziv »prave vojne«,
o kateri se je že veliko pisalo, ki pa je
bila doslej praktično izvedena znabiti
samo na Poljskem, vendar brez odgo-
varjajočih nasprotnih sil, ki prihajajo
šele sedaj do izraza. Šele po razvoju
na zapadu bo torej mogoče vsaj pri-
bližno oceniti vrednost novega orožja
in novih metod vojskovanja.

Čeprav pa se novemu razvoju vojne
na evropskem zapadu splošno pripisu-
je odločilni pomen v tej vojni, bi bilo
vendarle napaka zapirati oči pred
možnostmi nadaljnjega razširjenja obo-
roženega konflikta. Predvsem stopa
vedno bolj v stadij »dorezanja« vpra-
šanje bližnjih odločitev onih velesil, ki
so še izven vojne. Položaj v tem po-
gledu še ni povsem jase, toda že se-
daj se zdi izven dvoma, da moramo s
to možnostjo resno računati. Tako so
na primer celo oddaljene Zedinjene
države Severne Amerike tako rekoč
neposredno zainteresane na evropskem
razvoju, po eni strani zaradi smeri

Orjaški spopad v Belgiji

Na Nizozemskem Nemci še vedno prodirajo in se je izselila že tudi vlada

Ob belgijskem trdnjanskem pasu so se razvili boji, ki bodo usodnega pomena za nadaljnji potek vojne na zapadu

Pariz, 14. maja. AA. (Havas). Ob Meus-
si (Maasi) se je začela največja borba v
tej vojni. V teku prvih treh dni nemškega
napada na Nizozemsko, Belgijo in Luksem-
burško so se navzile hudim borbam razvi-
jale samo akcije predstraž, ki so manevri-
rale, se borile in se ščitile s svojim umi-
kom, da so mogle zavzeti svoje postojan-
ke glavne britansko-francoske čete. V teh
treh dneh so se Nemci postopno trudili in
so s tem odkrili ves svoj dispozitiv, ki se
sedaj pojavlja v vsej svoji širini in dobi-
va klasično obliko nemškega manevriran-
ja: napad na dve krili, na severu in na
 jugu.

Na južnem delu bojišča se zdi, da je
nemški pritisk močnejši. Dve oklopni divi-
ziji sta vdrla ob reki Mozeli čez Luksem-
burško v Ardene. Za nemškimi blindiranimi
kolonami nastopajo pehotne kolone in mo-
no topništvo. Te kolone so potisnile pred
seboj kolone belgijskih ardenskih lovcev,
ki so bili ojačeni z več enotami francoske
konjenice. Ni še točnih poročil o številu,
pomenu in bistvu gibanja nemških kolon,
ki so napredovale v obliki pahljače iz Luk-
semburga.

Včeraj dopoldne so se začeli nemški odde-
li ki pojavljajo ob vsej reki Meussi od Liega
pa do Sedana. Danes si skušajo Nemci
prebiti prehod čez to vodno črto. To je za-
četek velike borbe, v katero bodo stopile
glavne čete z obeh strani.

Vzhodno od Meusse, od Sedana pa do
Mozela, se nahaja prav tako v polnem raz-
voju druga borba. Nemci so prišli na fran-
cosko mejo in silno hude borbe se razvija-
jo pred francoskimi utrjenimi črtami. Me-
sti Longville in Sedan, v kateri so Nemci
prodrli, se nahajata pred temi utrdbami.
Tako Sedan kakor Longville sta priči
skrajno težke borbe. Nemci v veliki meri
uporabljajo tanke, topništvo in letalstvo.
Letala bombardirajo in s strojnimi stre-
ljajo na francoske postojanke. Nad kopens-
kim bojiščem se razvija živa borba med
nemškim letalstvom na eni ter francosko-
britanskim letalstvom na drugi strani.
Francoski in britanski piloti vračajo vsak
udarec z novim udarcem.

Nemški pregled

Berlin, 14. maja. br. (DNB). Nemško vr-
hovno poveljstvo je danes popoldne obja-
vilo naslednje vojno poročilo:

Na Nizozemskem je uspelo po prodoru
sistema Grebe v smeri proti Amersfor-
du razširiti nastopanje nemške vojske, ki
je zavzela precej terena v smeri proti
Utrechtu. Nadaljnji oddelki se dovajajo
od juga v nizozemski obrambni sistem,
v katerem so naše čete po uničenju sovraž-
ne skupine pri Dordrechtu prodrle do Rot-
terdama. Bolj proti jugu so naše čete pro-
drele preko Brede proti ustju Schelde. Za-
vze so Rosendaal.

V Belgiji so nemški oddelki prekorčili
tudi preko Thurnhout jugovzhodno od
mesta enakega imena, a dalje proti jugu
so dosegli Grotte Gette. Severno od Na-
murja prodirajo naši oklopni oddelki ne-
posredno za sovražnimi oklopnimi oddelki,
ki se umikajo na utrjeni sistem Dyle, ki
pa je bil po napadih iz zraka in na kop-
nem že močno omajen. Mesto Liege je v
nemških rokah. Na prostoru južno od črte
Liege—Namur so naše čete, ki imajo Ar-
dene že za seboj, s svojimi prednimi od-
delki dosegli Meusso na črti Namur—Gi-
vet.

Nemci dosegli Rotterdam

Odrezali so s tem severno Nizozemsko od južne — Nizo-
zemske čete se obupno branijo

Haag, 14. maja. s. (Reuter). Vrhovno
poveljstvo holandske vojske je dalo opol-
dne naslednji pregled vojaškega položaja
na Nizozemskem: Severne province so po-
polnoma v sovražnih rokah.

Poskusi sovražnika, da bi zavzel zaključ-
ni nasip Zuiderseke jezera, so bili doslej
preprečeni. Rotterdam na desnem bregu
Maasa je v naših rokah. Den Helder, glav-
no oporišče holandske vojske mornarice ob
vходу v Zuiderseke jezero, je še vedno v
holandskih rokah. Položaj v severnem
Brabantu je nesiguren. Zeeland je v ho-
landskih rokah. Obmejne holandske čete
so se umaknile za poplavno obrambno li-
nijo. Protiletalska obramba še deluje kljub
izgubam. Poročilo zaključuje z besedami:
Borba je težka, toda vredna svojega na-

nemškega napada, ki meri, kakor se
zdi, predvsem v Anglijo, po drugi
strani zaradi zapletljivosti, ki bi mogli
nastati na tihomorskem področju v
zvezi s posejstjo nizozemskih kolonij,
po tretji strani pa končno zaradi mož-
nosti novih napetosti v Sredozemlju,
kjer je Amerika navidezno najmanj
interesirana, ima pa važne interese v
petrolejskem pasu Bližnjega vzhoda,
ki ni tako oddaljen od sredozemske
kotline. Mnogi znaki nam nadalje go-
voro, da se v zvezi z novim razvojem
v Evropi začena čedalje bolj občur-
ljivo »gibati« tudi Japonska, ki že v
eno, kakšne posledice utegne imeti ev-
ropej izjavlja, da ji ne more biti vse-
ropska vojna za položaj na Tihem
oceanu.

Mimo teh dveh velesil pa je evrop-
sko zanimanje še posebej obrnjeno na

Tudi v južni Belgiji se razvijajo opera-
cije nemških čet naglo in po načrtu. Nem-
ški oddelki so dosegli francosko-luksem-
burško in francosko-belgijsko mejo na
področju Meisser—Charleville ter jo na
več mestih tudi že prekorčili. Pod zaščito
neprestano napadajočih nemških bojnih
napadalnih in rušilskih letalskih formacij
ter spričo njihovega uničujočega učinko-
vanja je uspelo prekorčiti tudi reko
Meusse na francoskem ozemlju. V nadalje-
vanju večerajšnjih uspešnih napadov so ne-
mške čete prodrle v področje okrog Merzi-
ga in južno od Pirmasensa v sovražne po-
stojanke ter so ujele nekoliko Angležev
in Francozov.

Letalske sile so močno podpirale vojsko.
ob enem pa so napadle več sovražnih leta-
lišč. Samo na letališču Hamsteedu je bilo
uničenih 26 sovražnih letal. V celoti so
znalele izgube sovražnika večeraj okrog
150 letal. Od teh je bilo sestreljenih v
zračnih bitkah 47, od protiletalskega top-
ništva pa 37. Ostala so bila uničena na
letališčih 27 nemških letal se ni vrnilo na
svoja oporišča.

Angleški pregled

London, 14. maja. s. (Reuter). Od sinoči
je ob vsem teku reke Meusse, od holandske
do francoske meje, v teku velika bitka.
Vsak čas je pričakovati, da bo ta bitka do-
segla vrhunec. Fronta teče približno ob
toku Meusse preko Liega in Namurja do
Sedana.

Sedan sam je bil evakuiran. Poročila, ki
so dospela popoldne iz Pariza pravijo, da
so Nemci mesto zasedli. Sedan leži pred
glavnimi utrdbami Maginotove linije, ki
tečejo v tem odseku zapadno od mesta.
To je prvič, da so nemške čete nekoliko
globlje prodrle na francosko ozemlje. Nem-
ci napadajo v tem predelu s posebno šti-
lostjo, predvsem z izredno velikim števi-
lom tankov in letal. Skupno cenijo, da je
na obeh straneh v vsej bitki ob Meussi v
akciji okoli 2.000 tankov.

Na jugu od Sedana so v teku boji na
francosko-belgijsko-luksemburški tromeji
pri Longariu. Tudi to mesto leži pred Ma-
ginotovo linijo. Nemci so prodrli v mesto
samo, po hudih bojih pa so bili vrženi zo-
pet nazaj in Longwy je sedaj zopet v fran-
coskih rokah.

Dalje proti jugu so ob Maginotovi liniji
podvzeli Nemci samo dva manjša napada
pri Forbachu. Sicer na glavni utrdbeni li-
niji ni važnih dogodkov.

V srednji Belgiji je prišlo do večje bitke
med francoskimi in nemškimi mehanizir-
animi oddelki, južno-vzhodno od Tilermon-
da. Nemško prodiranje je bilo tu ustavljeno
in Nemci so imeli velike izgube.

Kljub nemškim poročilom ni še jasno,
če se je Nemcem res posrečilo zasedi ves
Liege.

Močan odpor belgijske armade proti
nemškemu napadu je omogočil, da so fran-
coske in angleške čete brez večjih ovir iz-
vedle svojo koncentracijo v severni in
srednji Belgiji. V teku zadnjih 48 ur dobi-
vajo zavezniki neprestano ojačenja v mo-
štvo in vojnem materijalu.

Angleški in francoski bombniki so iz-
vedli več novih uspešnih napadov na kon-
centracije nemških čet, železnice in leta-
lišča.

mena. Gre za neodvisnost in svobodo Ni-
zozemske.

Haag, 14. maja. s. (Reuter). Popoldne
je izdalo vrhovno poveljstvo holandske
vojske naslednje vojno poročilo:

Zjutraj 14. maja so izvedla nemška le-
tala napad na holandsko kraljevo morna-
rico ob severni holandski obali. Napad je
bil brezuspešen. Od štirih nemških letal,
ki so preletela Den Helder, so bila tri se-
streljena. Nadalje sta bili sestreljeni dve
drug letali.

London, 14. maja. s. (Reuter). Jutranje
holandsko poročilo je javljalo, da so Nem-
ci zasedli vsaj del industrijskega del Rotter-
dama. Istočasno je v nemških rokah važni
železniški most pri Moerdijk. Nemci so

Italijo kot nevojskujočo, odnosno, kakor
se glasi nova označba »predvoj-
skujočo se državo« na eni ter Rusijo
kot formalno nevtralnemu velesilo na
drugi strani. Glede prve se množe gla-
soli, ki napovedujejo njene bližnje
odločitve. Te bi gotovo v marsičem
bistveno spremenile sedanji vojni po-
ložaj. Glede druge pa je opaziti težnjo
po večjem uveljavljanju na evropskem
jugovzhodu na korist ohranitve miru
v tem predelu Evrope. Kakor javljajo
nekateri poročevalci iz Berlina, bo po
sodbi nemških krogov ruska politika
na Balkanu celo tem aktivnejša, kolik-
or manj izven vojne bo ostala Italija.
Tako se istočasno z novim vojnem raz-
vojem na zapadu nakazujejo možnosti
novih diplomatskih front v Evropi, kar
seveda ne bo brez vpliva tudi na sam
potek vojne.

prodrli tudi preko izliva Maasa, t. zv.
»Hollandse Diep«.

Amsterdam, 14. maja. (Stefani). Vr-
hovno poveljstvo nizozemske vojske je
dopol dne izdalo vojno poročilo, v katerem
pravi med drugim, da so velike formacije
nemških hidroplanov davi izvršile velik
napad na neposredno zaledje nizozemske
vojske na črti Amersford-Rhenen. Na-
pad ni imel posebnega učinka.

Rotterdam v plamenih

London, 14. maja. AA. (Havas). Angleški
poslanik, ki je prisel z ostalimi begunci iz
Nizozemske je izjavil novinarjem, da je
večina Rotterdama v plamenih. Povedal je
tudi, da se Nemci stalno spuščajo s padali.

Borbe ob Zuidersem jezera

Hilversum, 14. maja. AA. (Reuter). Po-
ročilo holandskega vrhovnega poveljstva
se glasi: »Naša vojska hrabro opravlja
svojo dolžnost v zelo težkih okoliščinah.
Sovražnik je zasedel naše severne pokra-
jine. Mi se uspešno upramo njegovim na-
skokom za nasipom ob Zuidersem jezeru.
Naše čete drže prav tako novo holandsko
vodno obrambno črto. Naša pomorska baza
v Heiderju je nedotaknjena. Stanje v Bra-
bantu je negotovo vendar pa je Zeeland
v naših rokah.«

Zažgana petrolejska skladišča

Amsterdam, 14. maja. s. (Ass. Press.)
Nizozemske vojaške oblasti so danes zažga-
le v zapadnem delu amsterdamske luke in
na zapadu Amsterdama velika petrolejska

Nizozemska vlada se je preselila v London

Od tam bo skupno s kraljico Viljemino vodila vse državne posle — Izjava londonskega nizozemskega poslanika

London, 14. maja. AA. (Reuter). Nizo-
zemska vlada je na čelu s predsednikom
vlade sinoči prispela v London.

V tukašnjih krogih se izve, da bo nizo-
zemska vlada v Londonu nadaljevala z
upravo nad nizozemsko in nad nizozem-
skimi kolonijami. Nizozemski poslanik v
Londonu je izjavil dopisniku agencije
Reuter, da bo sedež nizozemske vlade v
Londonu prav tako, kakor je sedež poljs-
ke vlade v Angerju. Nizozemska vlada
upa, da se ji bo zaradi hrabrosti nizozem-
skih vojakov in s pomočjo zaveznikiških čet
v kratkem posrečilo vrniti se v domovino.
Poslanik je dalje izjavil, da je nizozemski
vladi znano, da so nemške čete poskušale
obkoliti Haag in na ta način ujeti kraljico
Viljemino skupaj z vso vlado. V trenutku,
ko je bila Holandska napadena, je vlada
sklenila, naj se Viljemina preseli v provin-
co Zeeland, ki predstavlja dobro utrjeno
pokrajino. Toda čim se je kraljica Vilje-
mina preselila, so nemška letala začela
bombardirati te kraje, ker jim je bil očit-
no znan namen nizozemske vlade. Tedaj
je vlada sklenila sprejeti vabilo kralja Ju-
rija, naj se kraljica preseli na Angleško.
Kraljica Viljemina ni hotela zapustiti drž-
ave in svojega naroda, toda na odločno
zahtevo vlade se je odločila zapustiti Ni-
zozemsko. Temu njenemu odhodu v Angli-
jo je največ pomagala zahteva glavnega
poveljnika nizozemskih čet, ki je v imenu
vsega naroda zahteval, naj kraljica Vilje-
mina zaradi osebne varnosti takoj zapusti
državo. Princ Bernhard upa, da se bo v
kratkem vrnil, čeprav za sedaj vlada tudi
od njega zahteva, da zaradi razvoja na-
daljnih dogodkov ostane na Angleškem.

Na koncu je poslanik rekel, da je bila ude-
ležba »pete kolone« že vnaprej organizira-
na in da so imeli člani svoje uniforme
skrite v svojih hišah. V trenutku, ko so
nemške čete napadle Nizozemsko, so tudi
člani »pete kolone« začeli z akcijo.

London, 14. maja. AA. (Reuter) Lord
Hallifax je zjutraj sprejel nizozemskega
zunanjega ministra v Kleffensa in ostal
z njim v daljšem razgovoru.

London, 14. maja. AA. (Reuter) Britan-
ski poslanik v Haagu je prisel z vsem
osebjem v London.

Kraljičin proglas

London, 14. maja. s. (Reuter) Holandska
kraljica Viljemina je danes izdala iz Lon-
dona holandskemu narodu proglas, v ka-
terem pravi med drugim:

»Ko se je pokazalo, da jaz in moja vla-
da ne moreva svobodno nadaljevati svojih
funkcij na Holandskem, smo sprejeli te-
žak, toda potreben sklep, da prenesemo
svoj sedež izven mej države. Ta prenos bo
ostal v veljavi samo, dokler bo to neob-
hodno potrebno. Čim bo to mogoče, se bo-
mo vrnili na Nizozemsko. Holandska vla-
da noče kapitulirati, zato holandsko ozem-
lje, ki je pod našo oblastjo tako v Evropi,
kakor tudi v Vzhodni in Zapadni Holand-
ski Indiji ostane še nadalje suverena drž-
ava, ki ima pravico, da odloča v skladu
z zaveznikiškimi vladami. V ozemljih, ki so
jih zasedli Nemci, naj lokalne oblasti store
vse, kar je v interesu prebivalstva in naj
pomagajo vzdrževati red. Ponovno so že
Nizozemsko doleteli nesreče, kakršna je
sedanja, toda vedno je Nizozemska zopet

skladišča. Popoldne je govoril amsterdam-
ski župan po radiu, ki je prebivalstvu po-
jasnil, da zaradi teh požarov ni nobenega
razloga za vznemirjenje. Petrolej je bil
zažgan zato, da otežkoči prodiranje sovraž-
niku.

O nemškem načrtu

Amsterdam, 14. maja. z. Naglo nemško
prodiranje proti severnemu delu Brabanta
predstavlja poskus presekanja Nizozem-
ske na dva dela. Nemci so pri tem poslu-
žujejo slične taktike, kakor so se je poslu-
ževali na Norveškem. Izgleda pa, da so
vse te operacije postranskega pomena, ker
so Nemci vrgli glavno silo svojih tankov-
skih oddelkov in letalstva na francosko-
belgijsko mejo, koder so tudi zavezniški
koncentrirali svoje glavne sile, da prepre-
čijo nadaljnjo prodiranje Nemcev. Zave-
znike operacije gredo zlasti za tem, da
zaustavijo nemško prodiranje proti Ant-
werpnu.

Železnice iz Belgije na Holandsko prekinjene

Haag, 14. maja. z. Nemci napadajo ne-
prestan z vedno novimi in svežimi četa-
mi. Odpor nizozemske vojske prav nič ne
zaostaja in zato se vrste napadi in proti-
napadi s toliko naglico, da si je težko na-
praviti jasno sliko o položaju. Kolikor se
je moglo z gotovostjo ugotoviti, so nemški
motorizirani oddelki že prekorčili Meuso.
Vse železniške zveze med Nizozemsko in
Belgijo so prekinjene. Francoske in angle-
ške čete z vso naglico hite na pomoč ni-
zozemskim četam v Brabantu.

vstala. To se bo tudi sedaj zgodilo. Nizo-
zemci, ne obupajte! Naj živi Nizozemska!

Ponudba Južne Afrike

Cape Town, 14. maja. s. (Reuter). Južno-
afriški ministriški predsednik Smuts je
danes izjavil, da bi si šela Južna Afrika
v čast če bi mogla v primeru potrebe
sprejeti holandsko kraljico in vlado kot
begunce v Južni Afriki. To bi bila protiu-
sluga za gostoljubnost, ki jo je v burški
vojni nudila Nizozemska burskemu pre-
sedniku Krugeru.

Švica zastopa Nemčijo

Bern, 14. maja. br. Nemška vlada je na-
prosil švicarsko vlado, naj prevzame za-
stopstvo njenih interesov pri nizozemski
vladi. Ker je nizozemska vlada na to pri-
stala, se je švicarska vlada odločila ugo-
diti nemški zahtevi.

Konec holandskega odpora?

Berlin, 14. maja. br. (DNB). Ob 22. je
izdalo vrhovno poveljstvo naslednji komu-
niko, ki je bil takoj kot posebna vest ob-
javljen po radiju:

»Po kapitulaciji Rotterdama in spričo
ogrožanja nizozemske prestolnice je nizo-
zemski vrhovni poveljnik opustil nadaljnji
odpor in izdal podrejenim četam povelje,
naj ustavijo nadaljnjo borbo. V Zeelandu
se boji nadaljujejo.«

Pripravljanje angleške javnosti

London, 14. maja. z. V svojem poročilu
o položaju na bojiščih, pripravlja današnji
»Times« angleško javnost na možnost, da
bodo Nemci zasedli vso Nizozemsko in
morda tudi del Belgije. S tem se bo pri-
čela druga faza sedanje velike nemške
ofenzive, ki se razvija, kakor kažejo do-
sedanji dogodki, po starem Schlieffenovem
načrtu v smeri proti severni Franciji. Na
drugi strani bodo Nemci verjetno posku-
šali letalske napade na Anglijo. Vse to pa
ne sme motiti, kajti tudi v svetovni vojni
so Nemci dosegli velike uspehe, preden
so bili končno poraženi. Angleška javnost
mora biti pripravljena tudi na neuspehe
in na izgube, ker nihče ne more pričako-
vati zmage brez žrtve.

Izmenjava diplomatov

Berlin, 14. maja. o. V zvezi z vojnimi
stanjem med Belgijo in Nizozemsko na eni
in Nemčijo na drugi strani, je nastalo vpra-
šanje kako urediti položaj diplomatskih
zastopnikov vseh treh držav, ki se še mu-
de v teh državah. Nizozemsko diplomatsko
zastopstvo Berlina še ni zapustilo. Isto
velja tudi za nemško v Haagu. Nemško po-
slaniško osebje iz Bruslja je prislo v
Francijo in čaka na švicarski meji na belgijske
diplomate iz Nemčije, ki doslej še ni-
so prisli v Švico. Službeno se objavlja,
da se še vodijo pogajanja o izmenjavi ne-
kih članov diplomatskega zastopstva Nem-
čije v Belgiji, odnosno Belgije v Nemčiji.

OGENJ OB BELGIJSKIH UTRDBAH

Glavni nemški pritisk je naperjen na belgijski trdnjavski pas ob Albertovem kanalu in reki Meussi — Strahovite borbe glavnih sil

Berlin, 14. maja. AA. (DNB) Postojanke na Albertovem prekopu, ki so bile zamišljene kot močna obrambna črta med Antverpnom in Liegeom, torej od Schelde pa do Meusse, so med tem časom, v kolikor se ni bil izvršen prodor, postale brezpomembne, ker so nemške čete čez Saint Trond in v prostoru Namura prodrele v osrčje Belgije in ker so v Južni Belgiji dosegle nove velike uspehe. Francosko poročilo o neki premoči francoskih oklopnih enot nad nemškimi enakimi enotami je nerazumno. Dejansko so se francoski oklopni oddelki umaknili in so imeli velike izgube. Kakor je bilo tudi pričakovati, je povzročilo napredovanje nemških čet, ki so se pomaknile južno od Saarbrückna na svoje postojanke, borbe tudi neposredno vzhodno od Mozele in pri Primasensu. Nemško letalstvo je prve dni zadalo sovražnemu letalstvu hude izgube. To dejstvo ni prišlo do izraza samo v sporočilih nemških eskadril o številu sovražnih letal, temveč tudi v neodločni sovražni zračni obrambi, ki v nekaterih krajih sploh ni stopila v akcijo. Na širokem bojišču od Palatinškega gozda čez Luksemburg pa mimo Belgije do Nizozemske se vodijo hude letalske borbe. Sovražne sile niso pokazale posebnih pobud. Iz tega lahko sklepamo, da je bila udarna sila sovražnega letalstva že v prvih dneh občutno zrahljena.

Zavezniška poročila

Bruselj, 14. maja. AA. (Reuter) Bruselska radijska postaja je objavila danes popoldne sledeče sporočilo belgijskega vrhovnega poveljstva:

Na več krajih na belgijskih obrambnih črtah so Nemci poskušali z napadi. Navzile močnim sovražnim napadom so naše čete odpravile vse svoje postojanke in odločno odbile vse sovražnikove napade. Pretako noč so se belgijske čete, ki so bile določene za ogledniške akcije, umaknile na te postojanke.

Pariz, 14. maja. AA. (Havas). Uradno poročilo francoskega vrhovnega poveljstva se glasi: Nemški napadi se nadaljujejo z nezmanjšano srčnostjo. V osrednji Belgiji ni bilo nobenih sprememb. Sovražne čete so prišle do reke Meuse. Sedan je izprazen. Pri Sedanu je bilo več hudih borb, kakor tudi severno od Dinanta. Borba se nadaljuje južno od Longwyja in Montella. Sovražni napadi so bili odbiti pri Wissemburgu. Francoske čete se s ostalimi zavezniškimi četami hrabro bore proti sovražniku, ki uporablja mnogo tankov in mnogo letal.

London, 14. maja. AA. (Reuter) Reuterjev vojaški urednik piše: Splošni položaj je sedaj mnogo bolj jasn. Napad Nemcev vzdolž Albertovega prekopa je tako močan, da se zdi kot gotovo, gre tu za glavni napad. Nemške oklopne divizije so nastopile z vso silo in Belgijci so bili prisiljeni umakniti se na obrambne postojanke za črto. Francosko poročilo prikazuje protinapad zaveznikov pri Saint Trondu kot uspešen. Francozi so tam uporabili tanke, ker so tudi Nemci uporabili tanke kot glavno orožje. Belgijski generalni štab, ki je svojo strategijo naslonil na manevriranje v lastnem prostoru, ni bil presenečen zaradi nemškega napada v belgijskih Ardenih, kakor tudi ne zaradi njihovega predora. Hudega odpora Belgijci tam sploh niso mislili dati. Uradna poročila pravijo, da je del utrdb Liegeja in nemških rokah. Glavne utrdb Liegeja se vrste v več kilometrov dolgi črti.

Spopad motoriziranih oddelkov

Berlin, 14. maja. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je noč objavilo naslednja posebna vojna poročila:

Na reki Groote Nethe so danes popoldne trčili motorizirani oddelki nemške in sovražne vojske. V silnem spopadu so sodelovala tudi nemška napadalna letala. Sovražne sile so bile odbite in vržene nazaj proti sovražni centralni obrambni liniji za reko Diele. Umaknile so se proti Louvainu in Wavre.

Pierlotovo poročilo

Bruselj, 14. maja. s. (Reuter). Ob 18. je govoril preko belgijskega radia ministrijski predsednik Pierlot. Dejal je, da so se belgijske čete že privdale novemu načinu bojevanja in od večeraj dalje kljub številnim sovražnim napadom ohranile vse svoje pozicije. Kier so bili izvedeni umiki, se je to zgodilo po načrtu. Utrdbe pri Liegeu se delujejo in so prizadele Nemcem težke izgube. Pierlot je zanikal poročila, da bi bili večeraj ali danes pristali v Bruslju nemški padalci, nač pa so bila večeraj hudo bombardirana mnoga belgijska mesta, med drugimi Anvers in Namur. Na mnogih mestih so nemška letala obstreljevala s strojnimi vlakci, ki so vozili civiliste in begunce. Pierlot je dejal, da je to obstreljevanje zahtevalo med civilnim prebivalstvom že veliko število žrtev. Dalje je Pierlot poudaril, da vztraja belgijska vlada na svojem mestu v Bruslju. Položaj, v katerem je država, spominja na leto 1914.

Izjava belgijskega vojnega ministra

Pariz, 14. maja. s. (Reuter). Belgijski vojni minister Denis je podal poročevalcu lista »Le Soir« izjavo v kateri izraža zaupanje v uspeh zavezniških vojsk v Belgiji. Denis je poudaril, da Bruselj sam ni ogrožen. Vojaški pokreti zavezniške vojske se vrše metodno in v popolnem redu.

Italijansko poročilo

Rim, 14. maja. br. (Stefani). Kakor kažejo vsi znaki in vsa poročila iz Belgije, se je danes popoldne vnela silna bitka na Meussi vse od Namura do Sedana in se nekoliko dalje proti jugu. Dosedanje borbe so bile stvarno se spopadi prednjih oddelkov, ki so bili vsekakor veliki in so obsegali mestoma po cele divizije. Sedan je že padel. Onstran Meusse poteka maginotova linija, ki se pri Mezieresu skraj v ravni črti loči od Meusse v smeri proti Saint Michelu. Najhujiši pritisk izjavljajo nemške čete z Ardenov in iz Luksemburga. Danes popoldne jim je uspelo zavzeti Longwy, a so bile vržene nazaj. Iz

belgijske pokrajine Luksemburg pa prodra proti jugozapadu ogromna nemška vojska, ki šteje morda kakšnih 20 do 30 divizij vojaštva. Vse kaže, da se bo razen na črti Namur—Louvain—Malines—Anvers razvila bitka največjih dimenzij na osrednji fronti od Namura do Longwyja.

Liege obkoljen

London, 14. maja. AA. (Reuter). Uradni londonski vojaški krogi izjavljajo, da se vzhodno od Bruslja vodi velika bitka. Najmanj dva do trije dnevi bodo potrebni, da se bodo dogodki toliko razvili, da bo mogoče izvesti za rezultat bitke. Prav tako uradno potrjujejo, da se nahaja severni del trdnjave Liege z imenom Ebenmael v nemških rokah. Mislilo tudi, da je Liege sedaj od ozadja odrežen, računajo pa, da se bo trdnjava Liege držala še nekaj časa.

Vlada ostane v Bruslju

Bruselj, 14. maja. s. (Reuter) Službeno je bilo objavljeno, da se je belgijska vlada odločila ostati zaenkrat še v Bruslju. Za zaščito centralnih mestnih okrajev so bili izdani posebni ukrepi, tako da bodo mogli motorizirani oddelki belgijske vojske takoj nastopiti proti oddelkom nemških padalcev, če bi poskušali vdreti v mesto. Dejansko se je ponoči spustilo v

okolici Bruslja na tla več oddelkov nemških padalcev. Nekateri oddelki so bili do jutra že učenili.

Vpoklici novih rezervistov

Bruselj, 14. maja. s. (Reuter). Danes so bili pozvani pod orožje v Belgiji vsi rezervisti drugega poziva, to je do 45. leta starosti.

„Najtežji časi imperija“

London, 14. maja. AA. (Havas). General Gort pravi v dnevnem povelju: »Nahajamo se pred najtežjimi časi zgodovine našega imperija. Borba bo težka in dolga, toda lahko verujemo v končno zmago.«

Nezavzetnih utrdb ni?

Curth, 14. maja. z. V nemških vojaških krogih pripisujejo zavzetju utrdb pri Liegeu velik pomen in smatrajo, da je s tem prvič postala dvomljiva nedotakljivost Maginotove utrjene črte. V nemških vojaških strokovnih revijah se je o tem že vsa zadnja leta mnogo razpravljalo, vendar pa so vsi vojaški strokovnjaki smatrali Maginotove utrdbе za nezavzete. Prodor v liegeško utrjeno črto smatrajo sedaj za dokaz, da je vsaka utrdba s primerno taktiko zavzeta.

Zračna vojna se bo še močno stopnjevala

Pričakovanje angleških vojaških krogov

London, 14. maja. z. V tukanjskih vojaških krogih sodijo, da bo sedaj nemško vojno vodstvo predvsem poskušalo utrditi svoje postojanke na Holandskem, da bi si na ta način ustvarilo primernejša oporišča za nadaljnje napade na Anglijo. Vsekakor računajo s tem, da bo Nemčija poskušala sedaj predvsem prizadejati čim težje izgube angleškemu letalstvu, ki je zadnje dni razvilo izredno aktivnost in silno otežkovalo nemške vojne operacije. »Times« naglašajo, da Nemci vse tako dolgo ne morejo izsiliti nikake odločitve, dokler bo angleško letalstvo onemogočalo koncentracije nemških čet in z bombardiranjem zaledja oviralo dovoz. Zaradi tega je treba pričakovati, da bo angleško in francosko letalstvo razvilo sedaj še večjo aktivnost, na drugi strani pa je prav tako treba računati s tem, da bo tudi nemško letalstvo zastavilo vse sile, da čimbolj paralizira to akcijo. Ni izključeno, da bodo Nemci poskusili z množinskimi letalskimi napadi ne samo na zavezniška letalska oporišča, marveč tudi na francoska in angleška industrijska središča.

„Vse za vse“

London, 14. maja. AA. (Havas) V uvodniku, posvečenem nemški akciji na zapadnem bojišču, pravi »Times«, da je Anglija nasprotica, ki bi jo Hitler želel vsekakor uničiti. Zato Hitler želi vsekakor zmagati še pred jesenjo. Ker se pa Hitler želi osvoboditi nevarnosti, ki mu preti od angleškega letalstva, bo začel veliki napad proti angleškim letalskim silam mogoče še prej, preden bo dosegel večje uspehe na kopnem, da bi s tem dosegel večjo varnost za pokrete nemških čet. V tem primeru, pravi »Times«, ni treba pričakovati, da bi sovražnik omejil napade na naša letalska oporišča ali vojaške objekte. Nemška vojska je dobro pripravljena in dobro preskrbljena. Zato ni mogoče pričakovati

hitre zmage nad tako dobro pripravljenim vojnim strojem. Pripravi se je treba za več kot en težek udarec, preden bomo imeli boljše izgleda na uspeh. Nemci igrajo sedaj igro »vse za vse«. Prvi rezultati pri taki igri so lahko za Nemci ugodni ter pridejo neuspehi šele potem, ko se pojavi utrujenost. Nemčija je dosegla velike uspehe v začetku in tem uspehom bodo lahko sledili še drugi, toda nemške armade v Belgiji in na Nizozemskem se še niso spopadle z glavnim delom francosko-angleških čet, ki so prišle na pomoč Belgijcem.

Nad 10.000 letal

Pariz, 14. maja. s. (Ass. Press). Po cenitvah francoskih vojaških strokovnjakov imajo Nemci na Nizozemskem, v Belgiji in v Severni Franciji v svoji ofenzivi v akciji 6000 do 7000 letal. Skupno z zavezniškimi sodeluje v sedanjih borbah mnogo nad 10.000 letal.

Švicarski protest v Berlinu

Bern, 14. maja. br. Švicarske vojaške oblasti so preiskale drobce 17 bomb, ki so padle pred dnevi v bližino neke vasi blizu Bellemonta. Dognale so, da so bombe vrgla nemška letala. Zaradi tega je danes švicarski poslanik v Berlinu vložil protest pri nemški vladi.

Letalski alarmi v Franciji

Pariz, 14. maja. br. V vzhodni Franciji so bila mesta tudi danes neprestano alarmirana. Samo v Lilleu so bili štiri letalski alarmi v času od 13. do 15. ure. Tudi Lyon je bil v tem času alarmiran.

Pariz, 14. maja. s. (Ass. Press.) Mesto Lille je imelo danes štiri letalske alarme, Lyon in Le Havre pa po enega. Ni še bilo mogoče ugotoviti, če so bili nemški letalski napadi na ta mesta tudi izvedeni.

Nizozemska Indija vedno bolj pereča

Japonske vesti o angleških naklepih in o protijaponskih izgrelih v nizozemskih kolonijah

Tokio, 14. maja. AA. (Stefani). Japonski tisk se naprej zelo obširno razpravlja o Holandski Indiji ter o zasedbi otokov Curacao in Arba. Listi menijo, da je zasedba teh otokov predznak akcije Zedinjenih držav v Nizozemski Indiji. List »Kokumin Simbun« poroča, da se v Singapooru zbirajo britanske sile in pravi, da je treba za bliznje dni pričakovati akcijo britanskih čet na Javi. List dalje pravi, da Japonska se naprej čuječe spremlja razvoj dogodkov v Evropi, zlasti pa v Nizozemski Indiji.

Curacao, 14. maja. br. (DNB). V Nizozemski Indiji sta sedaj dve zavezniški diviziji vojaštva, ena francoska in ena angleška. Ko sta se razmesili na vseh otokih, je bilo v vsej Nizozemski Indiji proglašeno obsešno vstaje. V Nizozemski Indiji je bilo aretiranih tudi okrog 400 Nemcev, ki so jih odpravili v koncentracijsko taborišče na otoku Borneu.

Tokio, 14. maja. AA. (DNB) Zunanje ministrstvo objavlja, da je japonski generalni konzul v Bataviji vložil protest pri generalnem guvernerju Nizozemske Indije zaradi naraščajoče protijaponske agitacije v Nizozemski Indiji. Japonski generalni konzul je opozoril na možnost, da utegnejo imeti dogodki resne odmeve na Japonskem.

London, 14. maja. AA. (Reuter). Britanski veleposlanik v Tokiu Craigie je obiskal japonsko zunanje ministrstvo in zunanjemu ministru povedal željo britanske vlade, da Japonska ne bi posegla v holandsko Vzhodno Indijo, ker tudi britanska vlada ne namerava spreminjati sedanjega stanja.

Singapore, 14. maja. AA. (Havas). V Holandski Indiji je bilo prijetih več kot tisoč Nemcev, kakor tudi 400 Nizozemcev, ki so bili člani organizacij, naklonjenih Nemčiji. Prepovedane so vse javne skupščine na Javi.

Novih 15 milijard za ameriško mornarico

Washington, 14. maja. s. (Reuter). Ameriška admiraliteta je danes predložila kongresu v odobritev dodatne kredite 300 milijard dolarjev (15 milijard din). Ta znesek bo porabljen za pospešitev gradnje 68 novih ameriških vojnih ladij, ki so bile že danih v gradnjo. S pospešenjem dela bo gradnja končana 3 do 7 mesecev prej.

Ogromni ameriški manevri

Washington, 14. maja. AA. (DNB). Kakor se izve bodo imeli v Združenih državah avgusta največje manevre ameriške vojske. Sodelovale bodo vse vrste orožja. Skupno bo na manevrih okrog 300.000 vojakov. Teren manevrov pa še ni določen.

Stališče Amerike

New York, 14. maja. AA. (Havas). V političnih krogih se pripisuje velika pomen dejstvu, da je argentinska republika po eni gala naj se nevtalnost zapadne hemisfere spremeni v stanje »nevojskovanja«. Listi vidijo v argentinskem predlogu novo spremembo Monroejeve doktrine.

Washington, 14. maja. z. Najbolj razširjeni ameriški list »International News Service« objavlja članek, ki je vzbudil splošno pozornost. V njem pobija naziranje, da se evropska vojna »Amerike nič ne tiče. Nihče ne sme misliti, poudarja članek, da je ameriška ideja »smokracije tako močna, da se lahko ves ostali svet spremeni v diktature, ona pa bo ostala nedotaknjena. Zato Zedinjene države ne smejo več stati ob strani, marveč morajo z vso silo in z vsemi sredstvi, ki jim na razpolago, poseči v boj za obrambo demokracije.

London, 14. maja. s. Reuter poroča iz Washingtona: Ameriška vlada je sporočila vladam vseh ameriških držav, da je pripravljena sodelovati skupno izjavo ameriških držav, ki naj bi protestirala proti nemški zasedbi Belgije in Nizozemske.

Montevideo, 14. maja. AA. (Reuter). Urugvajski senat je sprejel resolucijo, v kateri izraža simpatije za Belgijo, Holandijo in Luksemburg, ki so žrtve nezvagnega napada.

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Nemci zavračajo zavezniške očitke

V Berlinu odločno zanikajo trditve, da je Nemčija začela t. zv. „totalno vojno“ — Polemike o padalcih

Berlin, 14. maja. AA. (DNB) V začelih 24 urah sovražnik ni v vojaškem pogledu mogel javljati dosti ugodnega. Zato sta francoska in angleška propaganda toliko marljivo širili vesti o strahotah nemške letalske sile, katere so si izmislili v Belgiji in Nizozemski. Ponovno skušajo ustvariti vtis, kakor bi Nemčija s svojim letalstvom začela tako imenovano totalno vojno. Radijska postaja v Rilu je objavila, da je nemško letalstvo začelo bombardirati zasebne avtomobile in streljati z majhne višine na pešce. Neki ameriški list je objavil vest, da so Nemci začeli z bombardiranjem in zažiganjem velikih mest. Sprito tega ugotovljajo na nemški strani, da so nemške letalske sile že od prvega dne vojne stalno v akciji. Njihove naloge niso v tem, da bi streljale na mesta in bežale ljudi, temveč da se bore proti vojaškim objektom. Letalskim, križnim in proti zbiranju sovražnih čet. Vse drugo ni nič resnično. To širi samo sovražna propaganda zaradi tega, ker nima kaj poročati o svojih uspehih.

Berlin, 14. maja. AA. (DNB) Na francoski strani so objavili trditve, da uporablja Nemčija nizozemske in belgijske

ujetnike kot zaščito pred napadi in pravijo dalje tudi to, da so med padalci žene in otroci. V zvezi s tem je nizozemska vlada izjavila, da je Nemčija kršila § 23 haške konvencije. Sprito tega na nemški strani izrečno naglašajo, da je obtožbe niso upravičene in da jih je nizozemska vlada zlonamerno razširila, da bi civilno prebivalstvo podžgala na huiš odpor proti nemškim četam. Nizozemska vlada izjavlja, da se Nemčija poslužuje istih načinov vojskovanja, kakor se jih je posluževala v poljski vojni in da bo zato nizozemska vlada s temi letalci, ki se prisilno spuščajo na sovražnem ozemlju ravnila kot z vojnimi. Nemčija je v slučaju Norveške dokazala, da se bori častno in pošteno in da je izpustila norveške vojne ujetnike. Kakor se v današnji izjavi nemške vlade vidi, bo za vsakega ubitega ali pa ustreljenega padalca ustreljenih 10 francoskih ujetnikov. Nizozemska se mora zavedati, da je v Nemčiji že 10.000 nizozemskih ujetnikov in da je Nemčija močnejša. Nemška vlada priporoča nizozemski vladi, naj še vendar enkrat objavi dokaze za svoje klevete in izmišljene trditve.

Italija se bliža odločitvi

Važni ukrepi v fašistični stranki — Vsak dan nove demonstracije proti zapadnim velesilam

Rim, 14. maja. br. (Stefani). Fašistični službeni list »Foglio di Disposizioni« je danes objavil pet odlokov generalnega tajnika stranke, po katerih je bil izpolnjen generalni direktorij stranke. Imenovani novi inspektorji stranke v kolonijah s posebnimi pooblastili ter odločene priprave za organizacijo stranke za primer vojne.

V generalni direktorij stranke so bili pritegnjeni general Zoppi, predsednik korporacije industrijskih delavcev Capoferri, miličniški general Moscone in miličniški general konzul Ricotti.

Za inspektorja stranke v Abesiniji je imenovan Tuttolomondo v Libiji Chiarelli in na Dodekaneskih otokih Manganoello; vsi trije bodo v danem primeru vodili organizacije stranke v kolonialnih področjih povsem neodvisno od generalnega direktorija stranke v Rimu.

Posebni odlok odreja, da se morajo izvršiti do 20. maja vse priprave za primer, da bi bili pokrajinski tajniki stranke vpoklicani v vojaško službo. Tedaj bodo že prej imenovani njihovi namestniki avtomatično prevzeli njihove posle.

Berlin, 14. maja. br. DNB poroča iz Rima: Demonstracije proti Angliji in Franciji so se tudi danes nadaljevale skoraj po vseh italijanskih mestih. Do velikih demonstracij je prišlo v raznih rimskih okrajih, posebno pa v središču kjer je pri demonstracijah sodelovalo okrog 5000 studentov. Studenti so se nazadnje zbrali na Beneškem trgu ter so pridrili velike ovacije Mussoliniju, ki se je tudi sam pojavil na balkonu. Studentom se je na Beneškem trgu priključila tudi množica drugega prebivalstva. Do večjih demonstracij je prišlo tudi v Milano, kjer so demonstracije v spredu nosili po ulicah italijanske in nemške zastave. Odšli so tudi otroci nemške padalcev. Vsi trije bodo v danem primeru vodili organizacije stranke v kolonialnih področjih povsem neodvisno od generalnega direktorija stranke v Rimu.

Italija zahteva oporišča od Španije?

Rim, 14. maja. p. Italijanska vlada je nujno pozvala v Rim svojega poslanika v Madridu, da ji podrobno poroča o diplomatskih pogajanjih ki jih je imel zadnje čase s špansko vlado v zvezi z razvojem položaja na Sredozemskem morju. Po informacijah iz poučenih krogov je Italija zahtevala od Španije, da v primeru vojne na Sredozemskem morju zavzame povsem novo stališče do zapadnih zaveznikov. Zahtevala je tudi, da ji stavi na razpolago več oporišč, s katerih bo mogla predvsem ogrožati angleške sile v Gibraltarju.

Oster ton v listih

Rim, 14. maja. p. Vse rimski tisk vedno huje napada zapadne zaveznike zaradi kontrole nad italijanskim zunanjim pomorskim trgovinskim prometom. Listi se tudi v vojnih vprašanjih postavljajo vedno odločneje na nemško stran.

Tako pravi Virginio Gayda v današnjem »Giornale d'Italia« o vojni, da se zavezniški 8 mesecev odkar se je vojna pričela, prikriti vojskujejo tudi proti Italiji. Zavezniški odredajo Italiji vse, kar najnujnejše potrebuje, in celo živila. Italijanski transporti se zadržujejo po cele tedne na zavezniških kontrolnih postajah. List naglašajo, da se je položaj na Sredozemskem morju v zadnjih dneh zelo poostroil.

Tudi odnosja z Vatikanom so se močno poostreli, čeprav tega listi neposredno ne beležijo. List »Osservatore Romano«, ki vztraja na svojem stališču proti vojni, je v poslednjem tednu že trško dobil, ker ga demonstiranti sproti sežigajo.

Francosko sporočilo Italiji

Rim, 14. maja. s. (Ass. Press.) Kakor poročajo iz dobro poučenega vira, je poslala francoska vlada italijanski vladi pravkar noto, katere vsebina pa je popolnoma neznan. Domnevajo, da se nota tiče italijanskih pritiskov, zaradi angleško-francoskih blokadnih ukrepov.

Nasvet

Washington, 14. maja. s. (Ass. Press.) Zunanji minister Hull je sporočil danes, da je dal ameriški veleposlanik v Rimu Phillips vsem ameriškim državljanom v Italiji nasvet, naj Italijo zapustijo.

Madžarske informacije

Budimpešta, 14. maja. z. Vsi današnji madžarski listi obširno razpravljajo o stališču Italije. Posebno pozornost je vzbudilo poročilo rimskega dopisnika oficijozne

ga »Magyar Orszaga«, ki naglašajo, da je Italija neposredno pred vstopom v vojno. Dopisnik opozarja na pospešeno utrjevanje italijanske meje proti Franciji in vidi tudi v drugih ukrepih italijanske vlade znake, da je odločitev Rima pričakovati v najkrajšem času.

Na Norveškem

London, 14. maja. s. (Reuter). Vojno ministrstvo je noč objavilo, da so se pri Jarvikju, 7 milj severno od Narvika, izkazali novi kontingenti angleških in francoskih čet. Izkrcaanje je bilo izvedeno samo z nekaj malimi izgubami. Angleške vojne ladje so obstreljevale sovražne postojanke pri Narvikju in so povzročile sovražniku izgube.

London, 14. maja. s. (Reuter). Angleška admiraliteta je danes popoldne objavila, da se angleška mornarica slej ko prej udejstvuje ob norveških obalah. Od začetka maja je bilo od angleških podmornic ob Norveški potopljenih zopet 9 nemških transportnih in tovornih ladij. Te svoje operacije ob norveških obalah angleške podmornice nadaljujejo. Dodatno k temu je vojna ladja »Trident« dne 2. maja potopila neko nemško tovarno ladjo s približno 5000 tonami.

Švicarska obramba proti »peti koloni«

Bern, 14. maja. z. V zvezi z odlokom švicarske vlade o organizaciji posebne narodne obrambe proti »peti koloniji« in proti nemškim padalcem se doznavajo, da so prostovoljske formacije v kateri so vpisani odsluženi vojniki vsi začasno nesposobni ter mladeniči od 16 do 20 let. Prav tako pripadajo tem formacijam ki tvorijo sestavni del švicarske vojske tudi posebni smučarji: oddelki. Naloga teh oddelkov je, strogo nadzirati svoj okoliš in v danem primeru zlasti paziti na početje »pete kolone« in na morebitno spuščanje nemških padalcev. Te formacije so razporedene po vsej državi, tako da je organizirana tudi poslednja gorska vas.

Hrvatski seljaki v Bolgariji

Sofija, 14. maja. AA. Po obisku v Plovdivu je večeraj popoldne dopotovala v Sofijo skupina hrvatskih kmetov iz Čučerja na čelu z dr. Ružičem in senatorjem Malčićem. Hrvatski kmetje so pridrili v Plovdivu zelo uspešno predstavo narodnih običajev, pesmi in plesov svojega rodnega kraja. Med svojim bivanjem so bili kmetje predmet velike pozornosti in toplih manifestacij. Večerašnjemu sprejemu na sofijski železniški postaji je prisostvoval tudi odpravnik poslov jugoslovenskega poslanstva Dragutinović. Sofijski župan Ivanov je pridrili v čast gostom kosilo. Večera popoldne so si kmetje ogledali bolgarsko prestolnico, drevo pa bodo v Sofiji pridrili predstavo »Čučerska svatba«.

Bolgarski poslanik pri patriarhu

Beograd, 14. maja. AA. Patriarh dr. Gavril je sprejel danes ob 12. v patriarhi v Beogradu bolgarskega polnomočnega poslanika na našem dvoru Stojila Stojlova. Bolgarski poslanik je ostal v razgovoru s patriarhom eno uro.

Reševanje »Ljubljane«

Sibenik, 14. maja. o Danes dopoldne ob 10. se je dviganje rušilca »Ljubljane« iz morskih globin nadaljevalo. Rušilec je sedaj popolnoma v vodoravni legi in vse kaže, da bo do koca tega tedna toliko dvignjen, da ga bodo lahko odpeljali v splitsko ladjedelnico, kjer ga bodo potem popravili.

Neurje v Medjimurju

Varaždin, 14. maja. p. Nad Varaždinom in okolice je divjala večeraj popoldne silna nevihta. V vasi Lužani v varaždinski okolici je strela udarila v 18-letnega fanta, ki je s svojo sestro pred nevihto bežal iz gozda domov. Njegova sestra je tekla nekaj korakov za njim. Fant je bil ubit, sestra pa se ni nič hudega pripetilo.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Precej hladno in oblačno. V planinskih krajih bodo krajevne nevihte in nalivi. Ponoči se bo ohladilo zlasti v severnih krajih.

Zadoščenje Aškerčevemu imenu

Na binkoštni ponedeljek je akcijski odbor za rešitev Aškerčeve domačije z lepim slavljem zaključil svojo lepo uspešno zbirko

Že včeraj smo na kratko poročali o skromnem, a nadvse prisrčnem slavlju, s katerim je akcijski odbor za rešitev Aškerčeve domačije, ki se je bil lotil dela na pobudo obeh šentpeterskih podružnic CMD v Ljubljani, zaključil svojo zbirko, da nesrečni rodbini pesnikovega brata Mihe Aškerca, ki je bila v obžalovanju vrednih okoliščinah pogrnjena z rodne grude, zagotovi vsaj slamnato streho nad glavo.

Čeprav je zaselek Vel. Sirja, kjer zdaj bivajo Aškerčevi, visoko pod vrhom Stražnika in Kopitnika, precej oddaljen od Rimske Toplice, se je k intimnemu prazniku zbrala velika množica narodno in kulturno zavednega občinstva iz vseh krajev Slovenije. Oba dopoldanska vlaka iz ljubljanske in mariborske smeri, sta pripeljala lepo število udeležencev, a posebej naj poudarimo odposlanstvo Škalčanov iz velenjske

Rodbina pokojnega Mihe Aškerca — poleg matere najstarejši sin Tone, zraven njega mlajši brat Miha, novi gospodar, ki pravkar služi vojske

okoličnice, med katerimi je pesnik »Balad in romanc« svoj čas kaplanoval, in pa skupino članov Gorenjskega akademskega kluba z Jesenic. Na žalost moramo, kakor tolikokrat ob podobnih prilikah ugotoviti, da so naše oficijelne literaturne organizacije ostale odsotne, namesto njih pa so prišli v Rimske Toplice zastopniki številnih rodoljubnih in izobraževalnih društev, podružnic CMD iz Ljubljane, Celja in od drugod, Sokolske župe Ljubljana in sokolskih društev, Soče, Slovenske šolske matice itd. Da povelja slavlje z lepo slovensko pesmijo, je prišel tudi pevski zbor »Sloge« pod vodstvom dirigenta Premelca iz Ljubljane, a ker so v sosesčini pravkar taborili člani Jugoslovanske gozdovniške lige pod vodstvom načelnika Klojčnika, so tudi oni korporeativno prisostvovali slovesnosti. Na kolodvoru je goste pozdravil tudi starosta domačije Sokola Čekada, nato pa so se po prijetni poti ki se v lagodnih vijugah vzpenja čez travnike in skozi gozdove, in s katere so odkriva čudovito lep razgled, po prijaznih gričih in vasicah obkraj Savinje, odpravili do novega Aškerčevega doma. Tu je med udeleženci vzbudila posebno pozornost in spoštovanje drobna, a krepka, simpatična starica, gđ. Anka Pečovnikova, ki živi kot upokojena učiteljica na svojem posestvu v Žalcu in ki je bila v mladih letih Antonu Aškercu njegov pesniški ideal. Prispel pa je tudi tajnik Zbornice za TOI dr. Ivan Pless, ki je kot mlad študent uvedel pesnika v skrivnostne lepote slovenskega Jadrana in zbiral gradivo za njegovo »Jadranske bisere«.

Zbrano občinstvo je pozdravil predsednik akcijskega odbora, bivši narodni poslanec Rajko Turk in v kratkih besedah očrtal namen in pomen akcije, ki se je skoraj v zadnjem trenutku začela na pobudo moške in ženske šentpeterske podružnice CMD. Akcijskemu odboru se je pridružil ves narodno in kulturno zavedni slovenski narod, v zbirko za rešitev Aškerčeve domačije so prispevali uradniki in delavci, trgovci in obrtniki, in kar nam je lahko v največjo radost, predvsem naša mladina. Predsednik se je toplo in iskreno zahvalil vseh naših nacionalni javnosti, a posebej še vsem pododborom in poverjenikom iz naših mest, trgov in vasi. Zahvala gre našemu delavstvu, ki si je svoj prispevek odtrgalo od ust, našemu učiteljstvu in šolski mladini, sokolskemu društvu, Jadranski straži, Koroskim borcev in vsem, ki so podprli plemenito stremeljenje. Iskrena zahvala našemu narodnemu ženstvu s sestrami kolasicami na čelu, ki so se z vso ljubeznijo oprijele dela v vseh Sloveniji. Predsednik se je zahvalil naprednemu časopisu z »Jutrom« na čelu, nato vsem odbornikom in odbornikom šentpeterske CMD, poseb-

no predsednici Nilki Potočnikovi, tajniku akcijskega odbora, ki je imel največ dela z vso podrobno organizacijo, in pa blagajniku Tomšetu. Na koncu svojega govora je predsednik odkril spominsko ploščo, vzidano na hišo, ki naj pozni redovom priča o plemenitem dejanju, s katerim je naš narod počastil Aškerčev spomin, in Aškerčevim izročil spominsko knjigo. — Zastopnik akcijskega odbora je ploščo okrasil z lavorovim vencem in tiakom v narodnih barvah.

O pomenu Aškerčevega življenjskega dela je na kratko spregovoril urednik »Jutra« pisatelj Mrzel, ki je skušal osebnost in idejno usmerjenost pesnika »Balad in romanc« očrtati iz okolja, iz katerega je bil doma. Nacionalna in socialna nasprotja, ki so tako značilna za ta kosček naše zemlje, so bila vzrok da je pesnik zrasel v nacional, upornika in glasnika socialne pravičnosti, a ker je svoboda misli in besede osnova vsake resnične svobode pod soncem, je bil Aškerca predvsem borec za svobodo besede in duha. Delo, ki nam ga je zapustil, nam bo zmerom, a posebej še v teh viharjih dnevi, ko je surova sila v svetu prevzela oblast, najboljše orožje, s katerim bomo obranili nedotakljivost svoje zemlje in naroda. Za njim so izrekli iskrene pozdrave in čestitke še zastopnik celjske podružnice CMD dr. Baydeck, zastopnik celjske Soče dr. Rakušček, zastopnik ljubljanske So-

če Urbančič, predsednica šentpeterske CMD Nilka Potočnikova in zastopnik sokolske župe Ljubljana Na koncu se je v imenu rodbine najstarejši pesnikov nečak Anton v toplih besedah zahvalil vsem ki so s svojo pobudo, svojim delom in svojimi prispevki pripomogli do tega, da se obnovi ta stari dom. Jako trdo je bilo naše življenje za obstoj doslej, je rekel med drugim, trdo bo tudi v bodoče, toda ne bomo se ga. Stori bomo vse, kar bo v naših močeh, da bo ta dom cvetel in se razvijal. Najlepše pa se bomo oddolžili vsaj slovenski javnosti s tem, da bomo skušali vedno in povsod dokazati s svojim delom in življenjem, da se tudi v naših žilah pretaka nekaj Aškerčeve krvi. Pevci »Sloge« so vmes ubrano zapeli nekaj zanosnih pesmi, da je vsa slovesnost potekla na resnično prisrčen način.

Popoldne so se udeleženci vrnili v Rimske Toplice, kjer jih je pri »Star. Pošti« čakalo skupno kosilo. Tja je za njimi prišla tudi Aškerčeva družina z vdovo materjo in udeležencem postregla z nekaj dobrega, domačega prigrizka. Med pesmijo »Sloge« in ob pošten, odkriti besedi se je kar nagle približal večer, ko so morali gostje pohiteti na vlak. Lepi binkoštni ponedeljek, ki je hudo preganjani Aškerčevi rodbini prinesel zasluženo zadoščenje, vsem izletnikom pa mnogo prijetnega užitka, bo vsem ostal v živem spominu.

Tako so rešili »Ljubljano«

Po skrbnih pripravah se je rešitev odlično obnesla

Splitka »Nova Doba« objavlja daljši zanimiv opis reševalnih del v šibenškem kanalu in navaja: Dne 24. januarja letos je zadela našo vojno mornarico huda neizgoda. Ob sedmih zvečer, ko je rušilec »Ljubljana« priplul prvič v šibenško luko, je bil blizu rta Lavora pri izhodu iz kanala vržen ob podmorske čeri in se je močno poškodoval na desni strani. Priplul je še v vzhodni del luke, nedaleč od polotoka rta Rogača pa se je kmalu potopil. Poleg izgube novega rušilca je naša vojna mornarica obžalovala tudi smrt nekoga narednika strojne stroke, ki je pri izvrševanju službe izgubil življenje.

Kako so »Ljubljano« postavili pokoncu

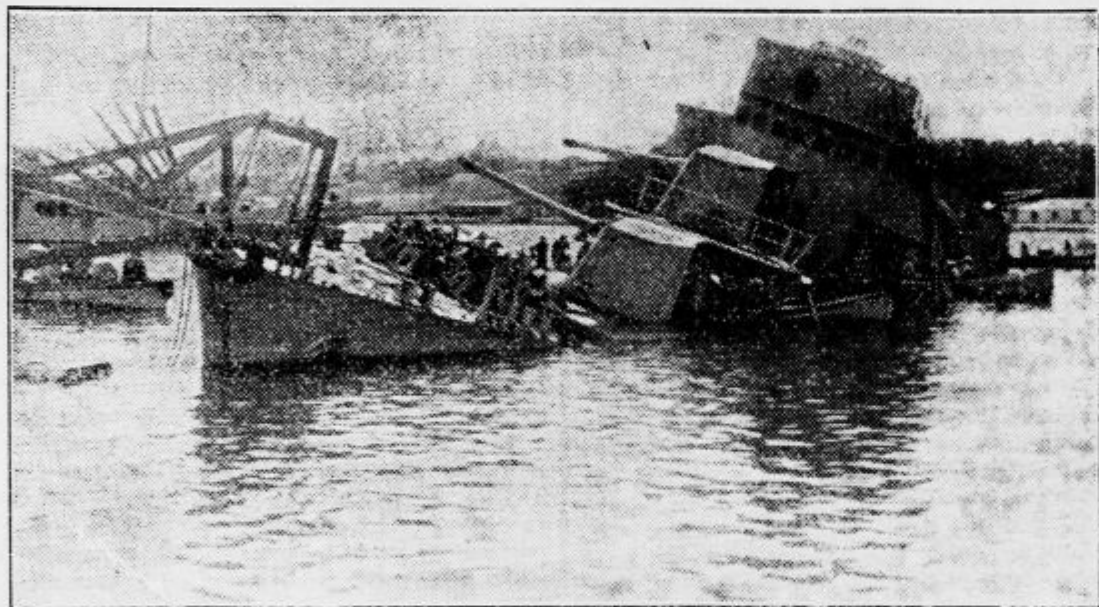
Že oni večer se je trdilo v strokovnih krogih, da je »Ljubljano« mogoče rešiti, ker leži na nekem grebenu največ 7 metrov globoko. Te nade je podkrepilo mnenje direktorja društva »Tripković« za reševanje ponesrečenih ladij g. barona Banfielda, ki se je v tvrdo Marina Ferića v Splitu takoj lotil te težavne naloge. Dognani so najprej da je treba rušilec na dnu morja najprej spraviti v normalno lego, potem pa ga popolnoma dvigniti in rešiti s pomočjo železnih cilindrov, napolnjenih s stisnjenim zrakom.

Velika težava je bila v tem, da je rušilec ležal na dnu morja nagiben ne za 90, marveč za 120° in je grozila nevarnost, da se pri naravnanju prevrne docela na drugo stran in popolnoma propade. Izvršiti je bila treba težko delo. Treba je bilo na levi strani pod rušilec pripraviti nekakšno ležišče, na katero se bo rušilec lahko brez kvara naslonil. Desetstisoče vreč s peskom so potapljači položili na to stran in napravili pregrado zoper vse morebitnosti.

Radosten degodek 10. maja ob 10.12 uri

Vsa reševalna dela so vodili s povelniškega mesta vojne ladje »Spasilac«. Tu je bil tudi kontreadmiral gosp. Armin Pavič, glavni inženjer kr. mornarice polkovnik Gjurčević, major inž. Armada, ki je zlasti zaslužen za ves uspeh, nadalje ravnatelj Tripkovičevih reševalnih ladij baron Banfield, g. Marin Ferić, predsednik Trgovske zbornice v Splitu, čigar podjetje je sodelovalo pri reševanju, s svojim bratom inž. Jerkom Ferićem in direktor ladjedelnice »Split« inž. Marin Roje, nekatere druge opazovalce pa je imela na sebi ladja lučke kapitanije.

Ob 9.30 je oster žvižg sirene s spasilca naznanil pričetek reševanja. Z žvižgom sta se odzvala »Audax« in »Cyklops«. Jeklene vrvi so se pričele napenjati. Venomer so se glasila nova povelja. V morje okrog rušilca so se spuščali potapljači, da nadzorujejo reševanje. Dvigalo so se razne signalne zastave. Nad zalivom pa je krožil velik hidroavion. Vse je bilo v pokretu in napetosti, razburjenje je doseglo višek.

Pogled na rušilec »Ljubljano«, ko se je dvignil iz morja

Kulturni pregled

Krstna predstava švarove »Kleopatre«

Nova opera izpod peresa slovenskega skladatelja! Koliko misli se poraja ob tako redkem kulturnem dogodku, koliko mnenj in sodb o švarovem delu se pojavlja v javnosti! Tu so navijali poslušalci, ki imajo z glasbo le rahle vezi. Ali jim bo ugajala katera od melodij, je njih osnovno, od predsednikov neskaljeno razpoloženje ob poslušanju novega dela. Dogodki na odru jih kmalu preselijo v svoj živ zvrstiv. Ljubitelji in dobri poznavalci operne umetnosti po svoje sproti primerjajo potek glasbe in scene z znanimi deli ter — podvrženi vsak svojemu okusu — odobravajo ali odklanjajo ono, kar se na odru ali v orkestru dogaja, pri čemer na njih dovestnost vpliva predvsem kakovost vpriporitve. Naposled so tu glasbeniki, ki si že v naprej ustvarijo svojo sodbo o možnosti uspeha tega in takega besedila, o njegovi slogovni povezanosti z glasbo itd. Oni so poznavalci švarovega obsežnega delovanja, pa tudi sami večinoma tvornici na polju glasbene umetnosti in so si s strokovnim delom ustvarili svoj umetniški ideal ter si priborili umetniški izraz. Njih tolikanj razumljivo delo v okviru domače glasbene kulture se zdi kakor posamezni, bolj ali manj ujemajoči se toni v obsežnem zvoku. Med seboj so ostrejši ali miljeje ubrani, skupaj pa tvorijo nekakšen akord, ki se v marsičem menja, toda v osnovi kaže značaj in stopnjo narodove kulture na glasbenem polju. — Da tak akord zavzame, je treba v prvi vrsti z vseno razpoložljivimi sredstvi pospešiti vsestransko reprodukcijo domače umetne glasbe. Pa bo nemara

glasbeni zgodovinar ugovarjal: Koliko dragoceni viškov evropske glasbene kulture, med njimi dela samega Bacha in Beethovna, so dolgo čakala na izvedbo, ne da bi izgubila svojega pomena. Toda ne pozabimo! Naša kultura je mlada, prvenec se vrsti za prvenec, njena fizionomija je komaj v grobih obrisih zaznavna. Vsako novo delo ji zariše kako novo potezo in bistveno vpliva na njen izgled.

Ze v naprej je torej upravičena vpriporitev švarove »Kleopatre«, čeprav je bila združena z velikimi težavami. Na doživljanju vseh solistov, izglejanem nastopu nosilcev mailih vlog, petju in kretanju zbora in baleta, podvojeni pazljivosti orkestra, izredno bogati in za naš odročni prostori, močnimi sceneriji, povsod je bil videti plod te požrtvovalnosti. Verujem, da je tako vzajemno delo mogla uspešno opraviti le privrženost višji nlogi, kakor pa je vsakokratni bežni uspeh pri občinstvu. Dirigentu švari, režiserju Debevcu, scenografu Franzu, zborovodnji Simonitju in koreografu Golovinu gre za trud in vestnost vse priznanje. Vsi sodelujoči si smejo šteti v čast, da se nobeno sodobno delo ni doživelo pri nas tako izdelane vpriporitve in da so pripomogli premieri do zmage.

Tri ure trajajoče delo je razdeljeno na devet slik, ki so povezane z Kleopatrinim usodo tako, da prvih šest slik kaže njen tragični odnos do Cezarja, ostale tri pa Egiptu pogubonosno, za Kleopatru usodno ljubezen do Antonija. Mnogi dramatični dogodki se odigravajo na odru samem, zato je potek dejanja napet in gledalca čvr-

sto priklene nase. Skladatelj švara si je sestavil in napisal dejanje in besedilo sam. Na poetičnost teksta ni polagal važnosti. Nasprotno, tekst je neopisno, prozaičen ter kot dejanje samo nezamotan. (Primerjaj v nasprotju s tem mističizem v Respighijevem »Plamen«, simboliko v Kogeljevih »Crnih maskah« in stremeljenja v drugih pojavih današnje operne literature!) Dobra izgovorjava vseh pevecv je olajšala razumljivost dejanja ter podkrepilo vtis, da je švarova »Kleopatra« zgodovinska opera z realističnim prikazom dogodkov, ki jih je libretist časovno in po trajanju vlog večje razporedil, čeprav se pri marsikateri sceni ni moglo ostri vtisa sploh; takisto je pojav Kleopatrine sestre odveč. — Da se nobena od najekstremnejših struj v glasbi docela ne da spraviti v sklad s tako obravnavano snovjo, je skladatelj sam gotovo med delom občutil: Motorični potek glasbe ni prikladen za dolgo, mnogih dramatičnih napetosti polno dejanje. Za njih podkrepitev in podčrtavanje je potreben poln, gost zvok. Obširne pevske vloge zahtevajo popustljivost v harmonskih rezkostih in intonaciji. Linearno gibanje glasov ni prikazno prikladno. Vpoštevanje vse te ovire je skladatelj izbral nekakšno srednjo pot, kakateri se mu je posrečilo, »pokočiti« obširno delo: ni se ognil tradiciji, ki jo kot izkušni skladatelj in dirigent obvlada. Pevske linije so večinoma hvaležne in kratke, večeroma dialektično pisane fraze se preselajo iz tonalitete v tonaliteto, prav tako kot se harmonije v orkestru v naglih prehodih grupirajo vedno okoli nekih tonalnih centrov. Dočim so pred in medigre (njim gre v glasbenem oziruorednost) slogovno čiste, sfosforescira skozi gosto spremljavo ob petju akordika in gradba starejšega kova, kar je prav gotovo pevcu dobra opora, napravlja pa čisto vtis preobloženosti zaradi pregostega zaporedja

omenjenih tonalnih centrov in kopice po drugih njih premisah koncipiranih spremljalnih glasov. Nahajamo se pač v dobi, ko se vsi za nove pridobitve navdušeni glasbeniki bore za ekonomijo v glasbenem stavku, ki je bila v vsakem glasbenem obdobju največje važnosti. Švara je marsikatero manj posrečeno mesto premostil z zvono instrumentalno ter dobro izpeljano pevsko linijo. Najuspešnejši pa je v tem, da mu glasbeni potek nikjer v izredno obširnem delu ne presahne. Ume z izkušnim, točnim pregledom uravnovesiti valovanje glasbenega izraza.

Občinstvo je sprejelo švarovo operno delo z živim zanimanjem, ki ga je stopnjevalo učinkovito dejanje. O nadaljnjem uspehu »Kleopatre« pa bo odločevala tista z besedami težko izrazljiva sila v glasbenem ustvarjanju, ki poslušalca nekam tajinstveno prevzame na toliko različnih načinov, da jih prav tako ni moči vseh opisati. V vsakem slogu je ta dozdnevna skrivnost vezana na svojstven glasbeni izraz; v vsakem slogu se da njeno dejstvo utemeljiti in naknadno tudi kritično dognati. Vendar njenega postanka ni mogoče pripisati golemu razmišljanju in je bržkone močno doživljanje njen glavni vir. — Nekaj mest v »Kleopatri«, ki očitujejo na prvi posluš glasbene lepote in o katerih bo še govora, so nam posredovali gđ. Heybalova z občudovanja vredno prisrčnostjo v izredno obširni glavni vlogi, glasovno krepki g. Janko kot Cezar, mojster Bettetto v izvrstni maski intrigaanta Potinosa ter g. Franci v hvaležni partiji Antonija. Kogejeva, Španova, Ribičeva, Banovec, Lupša, Rakovec in ostali so odlično bili kos manjšim vlogam.

Skladatelj švara se v svoji »Kleopatri« ne poslužuje vodilnih motivov za karakterizacijo. Tudi večjih ponavljanj pri prvem posluhu ni opaziti. Prav tako se je ognil naturalističnemu tonskem slikanju. V tem

Smrtna nesreča na glavnem kolodvoru

Ljubljana, 14. maja
Davi okrog 1.30 ponoči se je na glavnem kolodvoru pripetila huda nesreča, ki je terjala življenje 36letnega premikarja Josipa Petroviča s Smartinske ceste. Petrovič je bil ponoči zaposlen pri premikanju vlaka, pa se mu je zatekla noga med tračnice, da ga je v naslednjem trenutku podrl vagon. Kolo mu je očezalo obe nogi pod koleno. Njegovi sodelavci so takoj opazili nesrečo in tovariša potegnili izpod vagona. S postaje so telefonirali po mestne reševalce, ki so v nekaj minutah prihiteli s svojim avtom in Petroviča prepejali na kirurški oddelek. Zdravniki so se z vso skrbno pozornostjo zavzeli za ranjenca, a vse prizadevanje je ostalo zaman. Zaradi prevelike izgube krvi je čez kakšno pol ure ranam podlegel.

Varuh samostana Katarine Celjske v Konci je umrl. Bil je to ugledni narodni svečenik, stari narodni borec in zglede znajnega moža g. Jovan Bogdanovič. Končanski samostan je zadružbina in poslednje bivališče Katarine Brankovičeve, hčerke smederevskega despota Djurdja, poslednje grofice Celjske. Tu je Jovan Bogdanovič mirno preživel povojna leta, saj si je počitek zaslužil. V borbi za svobodo se je junako boril kot četnik v slavnem odredu vojvode Vuka in je bil dvakrat ranjen. Po zgledu nekdanjih starih srbskih svečnikov je bil vedno pripravljen za svobodo naroda držati v rokah križ ali puško. Ko je po vojni prišel v bregalniško pokrajino, ki je v svetovni vojni tako strašno trpela, je obnovil zapuščen in že pol porušeni manastir v Konci. Poznal ga je vsa Bregalnica in vsa Južna Srbija. Podležel je za pljučnico v starosti 46 let.

pogledu predstavlja njegova opera, polna svežega, mestoma simfoničnega muziciranja svojstven tip v jugoslovanski operni literaturi in zasluži vsestransko pozornost in priznanje. P. S.

Knjige Slovenske šolske matice

Slovenska šolska matica je tudi v teh težkih dneh razposlala med članstvo svoje tri knjige, ki se polnovernodno pridružujejo lepemu številu njenih prejšnjih izdaj in izpopolnjujejo našo pedagoško književnost. Predvsem je tu 35. zvezek »Pedagoškega zbornika«, ki ga je uredil univ. prof. dr. K. Ozvald. Prinaša na uvodnem mestu govor župana dr. J. Adlešiča »Ob petletnici smrti kralja Aleksandra I., na to pa celo vrsto razprav. Vodilni slovenski pedagog dr. K. Ozvald je zastopnik z razglabljanjem: »Da bo mlado pokolenje kal novega človeka«, ki se znova vrača k problemu civilizacije in kulture ter skuša v njegovi luči osvetliti vzgojne naloge sedanjega nemirnega časa. Ludovik Puš razpravlja o problemu kmečke kulture, dr. Drago Zajc se bavi s prvimi poskusi z inteligentnostnimi testi pri nas in z vprašanjem njihove slovenske standardizacije, dr. Dragotin Cvetko razpravlja o reformi glasbenega pouka v naših srednjih šolah, Fr. Germ pa je prispeval daljšo razpravo: »Percepcija in notranje grajenje govora-nemotec. — V drugem delu se Franc Tersegav spominja mladega pedagoga dr. Čibeja (ob desetletnici njegove smrti), Mihajla Rostoharja, K. O. opozarja na pomen pokojnega S. Freuda, Ivan Gradšnik pa prikazuje osebnost in delo filozofa Henrija Bergsona (ob osemdesetletnici). — Med »Poročili iz jugoslovenske pederške province« je objavljeno ljudsko predavanje o spolni vzgoji otrok iz peresa dr. K. Ozvalda, Ernest Vrane

Domače vesti

O ti brezsrčni Parižani!

Pesništvo dnevnega tiska je v današnjih dneh v resnici kočljiva zadeva. Med Sello in Karibdo dveh vplivajočih se tablorov mora novinar s pretrpano previdnostjo in nezastisljivim samozatajevanjem vtičiti svoje pero — neprestano mu mora biti na skrbi, da ne bo s kakšnim prenasledjen optimizmom ali s kakšno krivično črnoglednostjo spravil takozvane duhovne pripravljenosti iz ravnotežja ali da ne bi s kakšnim predebelimi rami sprožil novega mednarodnega konflikta. Svet je danes od vrha občutljiv: en sam nepremišljen vrisk radosti ali ena sama preglasna kletev iz jeze je dovolj, da se sproži lavina z gora.

V teh bridkih dneh se mora človek poslušati zamisliti ob branju. Kakšno nam je včeraj našel kolega iz Kapitlarjeve ulice pod zaglavljen »Oredbe pariskega župana« v obliki brzolajke iz Pariza: »Župan je ukazal, da se morajo odstraniti vse bakrene plošče s streh. Nadalje se morajo ubiti vsi luksuzni psi, katerih je 3 milijone, ki požro na dan 100.000 ton kruha.«

Tisto o brakrenih strelah bi človek že razumel, saj nam je še v živem spominu, kako je naša nadebuda mladina v treh letih zadnje velike vojne na pobudo skrbnih oblastev zbirala baker in druge take vojne dragotnine od hiše do hiše. A kaj naj pomeni ta afera s tremi milijoni pariskih psov, ki so v tolikšnih čislah, da jim njihovi lastniki in lastnice pošlanjajo na dan nekaj 100.000 ton (= sto milijonov kilogramov) — najbrž belega, maslenega — kruha, brezsrčni pariski župan pa jim zdaj z eno samo drakonsko odredbo pripravlja pokol, kakršnega si ne vidi svet, masaker, pred katerim se slavnostna borba za Bastiljo sploh ne prazen nič? Odkod se je sprožila ta strahotna, strupena pšča, ki ji očitno ni do ničesar drugega, kakor da z enim samim zamahom pokaze svetu.

FOTOKOPIJE POVEČAVE

HITRO, ČISTO, POCENI V DROGERIJAH
EMONA
IZKANC
ZALOGA FOTOMANUFAKTURE
LJUBLJANA
NEBOŠČNIK

Pariz šteje po približnem računu kakšne 3 milijone prebivalcev. Vsaj o dobrih dveh tretjinah tega najbrž lahko rečemo, da se ne utaplja v razkošju in si ne omišlja za zabavo luksuznih psov. Vzemimo, da bi bilo milijon Parižanov, ki si lahko privoščijo tak luksuz in da kot premožni ljudje živijo po priljubljenem sistemu enega otroka. Na eno meščansko družino, na eno damo v Parizu bi na ta način prišlo po 9 luksuznih psov, a na vsakega tega psov dobrih 33 kg kruha na dan. In ker je pasja pasma znana po tem, da ji je malo do kruha, pač pa iz vsega srca ljubi meso — kakšno strahotno potrebo bi nanesele če bi človek sešel in preračunal ves jedilni list, kakršnega ji razkošni Pariz poklanja sleherni dan!

Denar — Lutz peč!

* Glavni odbor mednarodne unije za pomoč otrokom je zasedal v Zenevi. Delegat Jugoslovanske unije vseuč. prof. dr. Aleksander Kostić se je pravkar vrnil v Beograd. Poleg našega delegata so bili prisotni delegati nacionalnih organizacij Bolgarije, Grčije, Anglije, Italije, Turčije, Francije, Nizozemske in švice. Glavni predmet razprave je bila organizacija zaštite otrok v vojni dobi. V debato so posegli delegati vseh organizacij in ugotovljali, kolikšne so težave pri zbiranju otrok in pri evakuaciji vohče. Posebno koristne nasvete so lahko dali delegati vojujočih se držav, ki imajo v tem pogledu že svoje trpke izkušnje. Evakuaciji otrok je treba posvetiti veliko pozornost, ker je treba poskrbeti ne samo

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekmo jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odpravlja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Ogl. reg. št. 30474-32.

odgovarja na vprašanje: »Kakšni naj bodo novi učni načrti, dr. Vinko Brumen razpravlja o naši meščanski šoli, Janez Tomšič pa o poboljševalnici. O prvem kongresu učitelstva poskusnih šol piše Rudolf Koblica. B. Borko se dotika razstave bolgarske knjige v Ljubljani, Dušan Spindler piše o lanskem pedagoškem tečaju v Mariboru. Vojko Jagodič pa o drugem balkanskem kongresu za zaščito otrok. Serijo člankov zaključuje Rudolf Koblica s prispevkom o Muzeju slovenskega šolstva. Ob koncu zbornika so poročila o delovanju Slovenske šolske matice.

Druga knjiga rednih izdaj SSM je spis znanega pedagoga in pisatelja Gustava Šiliha »Učne oblike v šolskem delu«. Školska kritika se bo gotovo zaustavila pri tem delu in mu izkazala zaslužen pozornost. Pisec je posvetil svojo knjigo čestemu borcu za boljšo šolo dr. Vavčarju Prihodu (ob petdesetletnici njegovega rojstva). Knjiga je razdeljena v pet poglavij. Prvo obravnava šolski razred kot dejstveno kolektiv, drugo se bavi z vprašanji sklenjenega razrednega pouka, tretje s skupinskim in četrto s pedagoškim poukom. Peto je odmerjeno sestavljenemu pouku. Knjiga je potem takem namenjena poglobitvi didaktike in bo nedvomno doprinesla znaten delež k razbistrenju problema sodobnega pouka. S posebnim pridom bo sešel po nji učiteljski začetnik, ki mu bo nudila mnogo navodil in miglajev.

Po Ozvaldu »Kulturni pedagoški« in »Osnovni psihološki«. Poljančev »Pedagoški biologije« in drugih temeljnih knjigah so dobili slovenski pedagogi v domačem jeziku »Uvod v pedagogiko«. Spisal ga je dr. Stanko Gogala, profesor na drž. učiteljski in privatni docent za pedagogiko na univerzi v Ljubljani. Prvo poglavje obravnava temeljne vede pedagogike, drugo se bavi s pojmom pedagogike, z objektivnim in subjektivnim duhom, s pedagogiko in kulturo, kulturo in kultu

za varnost in zdravje, marveč tudi za vzgojo otrok. Poudarila se je potreba po mednarodni konvenciji, s katero bi vse države podpisnice sprejele obveznost, da v primeru vojne spoštujejo deca in njena bivališča, ki bi se morala zavarovati s posebnim znakom. Za enkrat take konvencije žal ni mogoče doseči.

* Poroka. V četrtek 2. t. m. sta se poročila na Brezjah na Gorenjskem dimnikarski mojster g. Josip Benedek iz Laškega in gđ. Fani Peterlinova, trgovska sotrudnica iz Roba na Dolenjskem. Mlademu nacionalnemu paru želimo obilo zakonske sreče!

* Novi grobovi. V Idriji je umrla v starosti 73 let gospa Barbara Bonča. Ugledno pokojnico, vzorno mater, bodo pokopali jutri ob 16. — V Ljubljani je umrla gospa Marija Grebenčeva, zasebna učiteljica v pokoji. Zadnji pot bo nastopila jutri ob pol 17. iz hiše žalosti na Taboru 3. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Zagrebški odvjetniki za enotno zvezo odvjetniških zbornic. Letošnja glavna skupščina Zveze odvjetniških zbornic Jugoslavije je bila v nedeljo v Novem Sadu. Vodil jo je predsednik novozadarske zbornice dr. Stjepan Adamović. Referent dr. Vasilij Stanković je med drugim obeležil zanimivo stališče zagrebške zbornice, ki je poslala predstavko zastražnim razmejitve banovine Hrvatske. Zagrebški advokati se izrekajo za nadaljni obstoj skupne zveze odvjetniških zbornic kraljevine Jugoslavije ne glede na sedanjo in morebitno bodočo upravno razdelitev države. Sprejeta je bila resolucija za učinkovito borbo zoper zakonito pisarstvo. Cimprej naj se likvidira vprašanje naših državljanov, ki so bili prostovoljci v Španiji in so zdaj v raznih taboriščih po Franciji. Treba jih je vrniti domov. Predsedništvo zveze odvjetniških zbornic pripade za tekoče leto ljubljanski zbornici s predsednikom dr. Jankom Žirovnim.

kom in glavnim tajnikom dr. Antonom Urbančičem na čelu, blagajnik pa je Vidjo Blagojevič iz Beograda. Prihodnja letna skupščina bo v Ljubljani.

* Zaradi podražena gradbenega materiala je gradbena delavnost v Jugoslaviji v zastoju. V Beogradu je bila zaradi tega konferenca predstavnikov inženjerske zbornice, zveze inženjerjev, gradbenih podjetnikov, zveze združenja jugoslovenskih graditeljev in združenja zidarjev. Inž. Aleksander Acović, ki je vodil konferenco, je izjavil: Zaradi vojnih prilik je zidarstvo v Jugoslaviji posebno prizadeto. Material se je podražil za 50 do 60%, tu in tam celo za 100. Mezdje so se zvišale za 25 do 50%. Gradbene podjetnike najbolj prizadenejo posli ministrstva za javna dela, ker so pač z javnimi deli tega ministrstva najbolj angažirani. Toda prav v gradbenem ministruv se kaže namera, da bi se že sklenje ne pogodbe razveljavile in da bi se dela nadaljevala v državni režiji. Vsa konferenca se je strinjala v tem, da mora država izdati izredne predpise, ki bodo vstrezni našim razmeram ter bodo omogočili nadaljnjo gradbeno delavnost. Izprenenosti se morajo nekatere stare pogodbe skladno s povznanjem cen gradiva in z novimi mezdami. Onemogočiti je treba podraževanje gradiva z uvedbo učinkovitega nadziranja. Izvoljen je bil posebni odbor, v katerem sta po dva člana omenjenih organizacij in ta odbor se bo trudil, da spravi vse sprejete sklepe v življenje.

* Spomenik prekmurskim književnikom je že postavljen. V grajskem drevovedu je Murski Soboti so že postavili spomenik prekmurskim književnikom, ki bo slovesno odkrit v začetku junija. Spomenik je napravljen po načrtu domačega arhitekta g. Novaka, izklesal pa ga je kamnosek gosp. Močnik v Murski Soboti. Spomenik ima obliko zaprte knjige, na kateri so vklesani izreki iz del prekmurskih književnikov starejše generacije. Spomenik je postavljen na lepem kraju in je v okras prestolice Prekmurja.

* Zastopniki zdravstvenih uslužbencev v naši državi so obiskali ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Tolmačili so, da so v docela drugačnem položaju kakor ostali državni in banovinski uslužbenci. Delovni čas je neomejen, delo na-

nostjo, tretje pa z izobraževanjem. Četrto poglavje je posvečeno vzgajanju in razlaganju vse pojme, ki so v zvezi z njim. Knjižica, ki v svetovnoznorskem pogledu sicer ni povsem nevtralna, bo dobro rabila zlasti učiteljskemu naraščanju, pa tudi nepedagogi si bo ponekod razbistril ob nji ta ali oni pojem.

Slovenska šolska matica izvršuje vztrajno in smotno svoje poslanstvo. Seznan njenih izdaj ob koncu Pedagoškega zbornika je že sam najboljša priča, kakor globoko je zaorala v tla slovenskega vzgojstva. Tudi njene nove knjige so tehten prispevek k slovenski pedagoški književnosti.

Zapiski

*Ekonomska snaga Sovjetske unije. Biblioteka nezavisnih piscev v Zagrebu (Kraljeve Marije ul. 3) je pravkar napovedala dve knjigi pod navedenim skupnim naslovom. Prva knjiga z naslovom »Prirodna bogatstva Sovjetske unije« je iz peresa Nikolaja Mihajlova, profesorja na Staljinovem tehničnem institutu v Moskvi. Druga se bo imenovala »Privreda Sovjetske unije i Jugoslavije«. Njen pisec ni imenovan. Knjigi izideta v juniju in juliju tega leta.

Prvi francoski roman iz nove vojne. Pri Correll v Parizu je izšel roman »Le Torpillage du »Krakus««, ki ga označujejo za prvi roman iz nove vojne. — Novi roman lanskega laureata Goncourtove nagrade Henrija Troyata (Tarasova) »Judith Madrier« se takisto dogaja v sedanjem vojnem času, ker se njegovo dejanje začne 2. septembra 1939. Troyat pa obravnava vojne razmere v zaledju.

Univ. prof. Aleksander Makleov: Vračunljivost, krivda in nevarnost. Kot ponatis iz 16. knjige »Zbornika znanstvenih razprav pravne fakultete« v Ljubljani je

Greta Garbo

v vlogi
sovjetske
emisarke

Ninočke

je šlager sezone!
Ne zamudite izvrstno komedije pri kateri se boste od srca nasmejali...

Kino Union,
Ob 16., 19. in 21. uri
Tel. 22-21

Sam o se danes in jutri
ob 16., 19. in 21. uri

KINO SLOGA, tel. 27-30
Magda Schneider - Rolf Wanka - Viktor Staal - Aneliese Uhlig - Paul Wegener.

Filmski roman iz krajevne čarobnih visokih planin!
LJUBEZEN V PLANINAH

Oglejte si se danes v KINO MATICI

Predstave ob 16., 19. in 21.

BAL V OPERI

Paulu Hörbigerju — Hansu Moserju — Theo Lingenu — smejali se boste do solz!

nekdo, ki je šel mimo, stopil v cigansko taborišče, odvezal dekle ciganom in ga odvedel domov. Cigani vsi tajijo, da bi bile navedbe dekletove količnik resnične, policija pa je imela mnogo truda, da je zalazala množico, ki je hotela na vsak način sama obračunati s cigani.

* Jubilej uglednega Kamničana. Te dni je praznoval 60letnico upokojenega starejšega oddelka finančne kontrole g. Matja Božić. Po rodu iz Zaloge pri Raki na Dolenjskem je služboval najprej v Ljubljani, potem pa kot starejši v Mengšu, Moravčah, Domžalah in nazadnje v Kamniku, kjer je bil po polni službi dobil upokojen. V vseh krajih službovanja je kot vester uradnik užival velik ugled, zaradi svojega vselelega značaja pa je bil povsod izredno priljubljen. Poročil se je z go. Angelo, rojeno Sirnad. Po upokojitvi pa se je trajno naselil v Kamniku, kjer si je osvojil mir in priazen dom. Vse otroke je dobro preskrbel. Jubilantu želimo še mnogo zadovoljnjih let!

Iz Ljubliane

* Odnos gospe Glisčeve. Drevi se odpelje iz Ljubljane ga. Olga Glisčeva, soproga priljubljenega generala, na novo mesto svojega soproga. Go. Glisčeva bodo zelo pogrešali naši dijaki, katerim je storila mnogo dobrega, pa tudi nekatera naša ženska društva, posebno Društvo »Knežinja Zorka«, ki mu je bila velika dobrotnica. Želimo ji vso srečo v nadi, da se morda spet kmalu vrne med nas.

* Poročila sta se v nedeljo v franciški cerkvi v Ljubljani mag. pharm. g. Dušan Karba, sin pokojnega dr. Riharda Karbe iz Kamnika, in dipl. fil. gđ. Manca Burgerjeva iz rodne gimn. direktorja g. Antona Burgerja iz Kočevja. Mlademu paru iskreno čestitamo! —

* Smrt gospe Ane Nagličeve. Šele nekaj tednov je minilo, odkar smo spremili k Sv. Križu starejšo slovenskih novinarjev g. Ivana Nagliča. Ze takrat je bolehal njegova gospa Ana, ki mu je bila — kakor vse življenje — najzvestejša družica in skrbnica. Prestani napor v zgledni požrtvovalnosti, še prav posebno pa soproga smrt so zadali tudi gospi Ani usoden udarec. Polskati je morala zavetja v splošni bolnišnici, kjer se je sinoči tih preselila k svojem možu na oni svet. Pot k večnemu počitku jo zgledno požrtvovalna žena in mati nastopila jutri, v četrtek, ob 16. Izpred mrtvašnice splošne bolnišnice k Sv. Križu. Ohranili ji bomo naj-

* Na grobu svojega sina je umrla 70letna Katarina Djordjevičeva v Starem Adžibegovcu pri Velikem Orašju. Kakor običajno, se je tudi preteklo nedeljo kljub hudi nevesti podala na sinov grob, da prižge svečo. Sklonila se je nad grob in ko je sveča zagorela je žalostna mati že hotela oditi. Treskalo je in vlek je močan veter, ki je nenadno prevrnil majavi spomenik. Težki kamen je padel nesrečni materi na glavo, da je sirota obležala na sinovem grobu mrtva. Nekateri tudi pravijo, da je strela treščila v vrbo žalujko in v spomenik in da je to povzročilo materino smrt.

* Strahovito ogorčenje nad cigani je zavladalo v soboto na Trešnjevki pri Zagrebu. Policija je bila tisto jutro aretirala enajst ciganzov zaradi suma, da so ugrabili bletno hčerko mizarja Petra Pavlina na Samoborski cesti, jo strpali v svoj voz in jo odvedli proti Januru. Se tisti večer se je dekletce vrnilo iz ciganskega taborišča in izpovedalo: »Cigani so me vse popoldne varovali, da ne bi ušla in mi pretili, da me ubijejo, če bom klicala na pomoč. Tudi pretepali so me!« Njeno vpitje pa je čul

Kranj, 14. maja. Na binkoštni ponedeljek se je v Velesovem pripetila huda prometna nesreča. Vozak poltovornega avtomobila G. F. iz Kranja je okrog 6. jutraj na cesti nalezl na kolesarja, ki se je na nepojasnjen način iznenada znašel pod kolesi njegovega vozila. Kdo je nesrečo zakrivil, bo ugotovila komisija. Kmalu po tistem je ponesrečen podlegel poškodbam. Kakor so dognali, je bil pokojnik doma iz Velesovega in je pravkar služil vojake, a je za binkošne praznike prišel domov.

Ljubljana, 14. maja. Zadnje dni so prometne nesreče na cestah izredno pogoste, kar priča, da nadzorstvo kljub raznim letnim kontrolam in drugim podobnim novostim še zmerom ni dovolj smotno urejeno. Včeraj popoldne so ljudje pri Jerepi na cesti našli človeka nezvestnega v mlaki krvi. Vsa znamenja so očito kazala, da ga je podrl kak nepreviden avtomobilist, ki je bil hkratu dovolj brezvesten, da je

napol mrtvega človeka potem prepustil usodi. Ljudje so brž poskrbeli za prevoz v Ljubljano. Ko so ga pripeljali na kirurški oddelek, je bil še zmerom nezvesten, in ker je izgubil veliko množico krvi, je malo upanja da ga bo mogoče vrniti življenju. Kakor nam poročajo, je ponesrečen nekdo Franc Pavec iz Gorice pri Golniku, star okrog 40 let.

Na Tyrševi cesti blizu Stadionu se je popoldne 31-letni ključavničarski mojster Maksim Kosce iz Mengša, ki je na svojem motorju prispel v mesto, zaletel v avto-bus. Pri karambolu je dobil hude poškodbe po glavi in po rokah. Zaradi prometnih nesreč so morali v bolnišnico še 5-letna posestnikova hčerka Ana Znidarsičeva z Vrhnike, ki jo je podrl neki kolesar in ji zlomil desno roko, pa 40-letni mizar Vinko Setina iz Zgornje Siške in 48-letni zidar Vinko Lombardo iz Smlednice, ki sta padla s kolesa. Prvi si je zlomil levo roko, drugi pa desno nogo.

Ljubljana, 14. maja. Na binkoštni ponedeljek se je v Velesovem pripetila huda prometna nesreča. Vozak poltovornega avtomobila G. F. iz Kranja je okrog 6. jutraj na cesti nalezl na kolesarja, ki se je na nepojasnjen način iznenada znašel pod kolesi njegovega vozila. Kdo je nesrečo zakrivil, bo ugotovila komisija. Kmalu po tistem je ponesrečen podlegel poškodbam. Kakor so dognali, je bil pokojnik doma iz Velesovega in je pravkar služil vojake, a je za binkošne praznike prišel domov.

Zadnje dni so prometne nesreče na cestah izredno pogoste, kar priča, da nadzorstvo kljub raznim letnim kontrolam in drugim podobnim novostim še zmerom ni dovolj smotno urejeno. Včeraj popoldne so ljudje pri Jerepi na cesti našli človeka nezvestnega v mlaki krvi. Vsa znamenja so očito kazala, da ga je podrl kak nepreviden avtomobilist, ki je bil hkratu dovolj brezvesten, da je

napol mrtvega človeka potem prepustil usodi. Ljudje so brž poskrbeli za prevoz v Ljubljano. Ko so ga pripeljali na kirurški oddelek, je bil še zmerom nezvesten, in ker je izgubil veliko množico krvi, je malo upanja da ga bo mogoče vrniti življenju. Kakor nam poročajo, je ponesrečen nekdo Franc Pavec iz Gorice pri Golniku, star okrog 40 let.

Na Tyrševi cesti blizu Stadionu se je popoldne 31-letni ključavničarski mojster Maksim Kosce iz Mengša, ki je na svojem motorju prispel v mesto, zaletel v avto-bus. Pri karambolu je dobil hude poškodbe po glavi in po rokah. Zaradi prometnih nesreč so morali v bolnišnico še 5-letna posestnikova hčerka Ana Znidarsičeva z Vrhnike, ki jo je podrl neki kolesar in ji zlomil desno roko, pa 40-letni mizar Vinko Setina iz Zgornje Siške in 48-letni zidar Vinko Lombardo iz Smlednice, ki sta padla s kolesa. Prvi si je zlomil levo roko, drugi pa desno nogo.

Smrt preži marsikod na cesti

Smrtna žrtev karambola v Velesovem — Nezvesten sredi ceste v mlaki krvi

Kranj, 14. maja. Na binkoštni ponedeljek se je v Velesovem pripetila huda prometna nesreča. Vozak poltovornega avtomobila G. F. iz Kranja je okrog 6. jutraj na cesti nalezl na kolesarja, ki se je na nepojasnjen način iznenada znašel pod kolesi njegovega vozila. Kdo je nesrečo zakrivil, bo ugotovila komisija. Kmalu po tistem je ponesrečen podlegel poškodbam. Kakor so dognali, je bil pokojnik doma iz Velesovega in je pravkar služil vojake, a je za binkošne praznike prišel domov.

Ljubljana, 14. maja. Zadnje dni so prometne nesreče na cestah izredno pogoste, kar priča, da nadzorstvo kljub raznim letnim kontrolam in drugim podobnim novostim še zmerom ni dovolj smotno urejeno. Včeraj popoldne so ljudje pri Jerepi na cesti našli človeka nezvestnega v mlaki krvi. Vsa znamenja so očito kazala, da ga je podrl kak nepreviden avtomobilist, ki je bil hkratu dovolj brezvesten, da je

napol mrtvega človeka potem prepustil usodi. Ljudje so brž poskrbeli za prevoz v Ljubljano. Ko so ga pripeljali na kirurški oddelek, je bil še zmerom nezvesten, in ker je izgubil veliko množico krvi, je malo upanja da ga bo mogoče vrniti življenju. Kakor nam poročajo, je ponesrečen nekdo Franc Pavec iz Gorice pri Golniku, star okrog 40 let.

Na Tyrševi cesti blizu Stadionu se je popoldne 31-letni ključavničarski mojster Maksim Kosce iz Mengša, ki je na svojem motorju prispel v mesto, zaletel v avto-bus. Pri karambolu je dobil hude poškodbe po glavi in po rokah. Zaradi prometnih nesreč so morali v bolnišnico še 5-letna posestnikova hčerka Ana Znidarsičeva z Vrhnike, ki jo je podrl neki kolesar in ji zlomil desno roko, pa 40-letni mizar Vinko Setina iz Zgornje Siške in 48-letni zidar Vinko Lombardo iz Smlednice, ki sta padla s kolesa. Prvi si je zlomil levo roko, drugi pa desno nogo.

Ljubljana, 14. maja. Na binkoštni ponedeljek se je v Velesovem pripetila huda prometna nesreča. Vozak poltovornega avtomobila G. F. iz Kranja je okrog 6. jutraj na cesti nalezl na kolesarja, ki se je na nepojasnjen način iznenada znašel pod kolesi njegovega vozila. Kdo je nesrečo zakrivil, bo ugotovila komisija. Kmalu po tistem je ponesrečen podlegel poškodbam. Kakor so dognali, je bil pokojnik doma iz Velesovega in je pravkar služil vojake, a je za binkošne praznike prišel domov.

Zadnje dni so prometne nesreče na cestah izredno pogoste, kar priča, da nadzorstvo kljub raznim letnim kontrolam in drugim podobnim novostim še zmerom ni dovolj smotno urejeno. Včeraj popoldne so ljudje pri Jerepi na cesti našli človeka nezvestnega v mlaki krvi. Vsa znamenja so očito kazala, da ga je podrl kak nepreviden avtomobilist, ki je bil hkratu dovolj brezvesten, da je

napol mrtvega človeka potem prepustil usodi. Ljudje so brž poskrbeli za prevoz v Ljubljano. Ko so ga pripeljali na kirurški oddelek, je bil še zmerom nezvesten, in ker je izgubil veliko množico krvi, je malo upanja da ga bo mogoče vrniti življenju. Kakor nam poročajo, je ponesrečen nekdo Franc Pavec iz Gorice pri Golniku, star okrog 40 let.

Na Tyrševi cesti blizu Stadionu se je popoldne 31-letni ključavničarski mojster Maksim Kosce iz Mengša, ki je na svojem motorju prispel v mesto, zaletel v avto-bus. Pri karambolu je dobil hude poškodbe po glavi in po rokah. Zaradi prometnih nesreč so morali v bolnišnico še 5-letna posestnikova hčerka Ana Znidarsičeva z Vrhnike, ki jo je podrl neki kolesar in ji zlomil desno roko, pa 40-letni mizar Vinko Setina iz Zgornje Siške in 48-letni zidar Vinko Lombardo iz Smlednice, ki sta padla s kolesa. Prvi si je zlomil levo roko, drugi pa desno nogo.

Odvrgel je pismo in skočil pod vlak

Pretrčesljiva žaloigra mladega litijskega sportnika

Litija, 13. maja. Na Idrijski postaji je bilo na binkoštni ponedeljek popoldne zbranega precej občinstva, da se odpelje v Ljubljano. Na postaji je bil tudi 20letni Silvo Jančar. S tovariši je razpravljalo o nogometnem bratstvu, ki se je odigral na našem sportnem igrišču delno že dopoldne, popoldne pa bi se imel nadaljevati. Jančar Silvo je dosegel z edinim golom proti moštvi SK Adrije iz Zaloge zmago za domačo enajsterico in tako pripomogel k priboritvi srebrnega pokala.

Pređen je rezerva potegnila, je imel Silvo še kratek razgovor z nekim dekletom, ki je bilo namenjeno v Ljubljano. Ničje iz družbe okrog Silva ni opazil, da goji mladenič kak nepremišljen sklep. V trenutku, ko je dal službojoči prometnik znak za odhod in se je vlak začel pomikati, se je pogljal Silvo na stopnice četrtega vagona. Z eno roko se je oprijel za držaje, z drugo pa je odvrnil nazaj pismo, ki ga je dotlej krčevito stiskal v svojem žepu. Opazovalci na peronu so menili, da se je Silvo v poslednjem trenutku odločil za vožnjo in so v skrbah opazovali, ali se mu bo posrečilo obstati na vagonu. Ko pa so videli, da je odvrnil od sebe pismo, sam pa se nato sklonil med oba vagona in se z lahkim obupnim stokom spustil z držaja in udaril med vagona, je vsem, ki so opazovali prizor, zastal dih.

Nekateri so krinili in prometno osebo je dalo ustaviti vlak. Nudil se je strašen prizor: Silvo je bil vlek v vlak nekaj metrov s seboj in kolesje ga je prerezalo čez pas na dvoje. Vlak je po kratkem postanku nadaljeval vožnjo. Pred odhodom pa je ono dekle, s katerim je Jančar malo prej govoril in se sedelo v zadnjem va-

lepši spomin. Žalujočemu sinu g. Vladku in vsem ostalim naše iskreno sožalje!

* Literarni večer v Mostah. Dne 18. t. m. bo v salnu Lasanove gostilne v Mostah, Pokopališka ulica, literarni večer v korist Delavske nabavljalne zadruge v Ljubljani. Večer bo pod okriljem Vzajemnosti ter bodo sodelovali sledeči gosposode: dr. Igo Gruden, dr. Kreft Bratko, profesor Kozak Juš, Klopčič Mile, Tone Selškar in Roje Rudolf.

* Zaprtja cesta. Mestno poglavarstvo objavlja: Cesta vzdolž kazinskega vrta mora biti za vozni promet zaprta, ker jo potrebujejo za skladanje gradiva pri urejanju okolice spomenika kralju Aleksandru I.

* JNAD Jugoslavija. V četrtek, 16. t. m., bo v društveni čitalnici redni članski sestanek. Predavala bo gospa Hočevarjeva o temi: »Narodna kultura v nevarnosti«. Udeležba obvezna. — Drevi ob 20. v posvetovalnici seja osrednjega odbora.

* Društvo Dom visokoškolske prireditelji ob 20. v mali filharmonični dvorani javno predavanje o vprašanjih, ki se stavljajo slovenski intelektualci. Predavala bo gospa Milena Mohoričeva.

Zobozdravnik dr. Jože Rant
ZOPET REDNO ORDINIRA
Nebotičnik Telefon 3393

* Bolnišnice in bolnišniški Rdečega križa! Danes ob 19.30 bo v Delavski zbornici obvezno predavanje primarija dr. Valentina Meršola o nalezljivih boleznih v vojni. Bolnišniške knjižnice je treba prineesti s seboj.

* Šentjakobčani bodo gostovali v Mestnem gledališču v Celju v nedeljo 19. t. m. ob 20. Uprizorili bodo Nušičevo veseligr »Uježe«, ki je tako navdušila gledališko občinstvo, da so si jo nekateri ogledali po večkrat. Neobičajno veliko število repiz v eni sezoni (30) kaže o velikem uspehu igre.

* Podružnice CMD v Spodnji Šiški bosta imeli letni občni zbor dne 16. t. m. ob 20. uri pri Raci v Spodnji Šiški. Celovška cesta.

* Kolo žen zadrugarj vabi svoje članice na predavanje, ki bo drevi 15. t. m. ob 20. uri v dvorani glasbenega društva »Sloga« Prazakova ulica 19. Tema predavanja je: »Zadruga misel v sestavi človeške družbe.« Predava vseuč. prof. dr. France Veber. Za vse članice obvezno. Vabljeni tudi zadrugarji.

Iz Celja

e— »Učitelj, zabavna Nusičeva veseloligro, bodo uprizarili Sentačkobčani iz Ljubljane v nedeljo 19. t. m. ob 20. v Mestnem gledališču v Celju. Ta duhovita igra priljubljenega komediografa, polna zdravega humora, zabavnih situacij in duhovitih domiselskih, žanje povsod velike uspehe in nudi gledalcem obilo zabave in smeha. Tudi v Ljubljani v Sentačkobčanskem gledališču je imela ta igra senzacionalen uspeh, saj so jo uprizarili v eni sezoni trideset krat in vselej pred razprodano hišo. V glavnih vlogah bodo nastopili Bučarjeva, Grgurevičeva, Čučkova, Sancičeva, Šubičeva, Lavrič, Moser, Plevelj in Vizjak. V ostalih vlogah nastopa skoraj ves ansambel odra. Na to prvo gostovanje Sentačkobčanskega gledališča opozarjamo cenjeno občinstvo. Prodaja vstopnic v knjižarni Gorican.

e— Zanimivo predvajanje v Celju. V mali dvorani Narodnega doma bo predaval v četrtek 16. t. m. ob 20. na občnem zboru celjske moške in ženske podružnice CMD g. Ivan Robnik iz Maribora. Predavatelj je znan narodni obnejni delavec in je mnogo let služboval kot učitelj v raznih krajih na severni meji. Iz svojih bogatih izkušenj bo očitno delo in borbe za našo severno mejo v preteklosti in sedanjosti. Izredni časi, v katerih živimo, nam vsem nalagajo dolžnost, da se za ta vprašanja zanimamo.

e— Umrl je v ponedeljek v celjski bolnišnici v starosti 68 let znani čevljarški mojster g. Josip Cveiber iz Celja. Na Mariborski cesti 19 je umrl v nedeljo 40-letni Jurij Rebrnkar, predelavec v Westnovi tovarni. Pokojnika blag spomin, svojemu iskreno sožalje!

e— Razprava proti tvrdki A. Westen d. d. v Celju, ki je bila v petek in soboto na okrožnem sodišču v Celju se bo nadaljevala 31. t. m. Kakor znano toži 40 bivših Westnovih delavcev tvrdko Westen za odkladno, češ da jim je tvrdka ob njihovem odpustu pri stavki v Westnovi tovarni leta 1936. Opremila delavce knjižnice z rdečimi žigji, zaradi česar pri drugih podjetjih niso dobili zaposlitve. Tvrdko Westen zastopa celjski odvjetnik dr. Skoberne, tožce delavce pa zastopa vseh ostalih 28 celjskih odvjetnikov.

e— Brez vzroka ga je umrl. Pred malim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal večeraj 23-letni posestnikov sin Jože Koren iz Trebiča pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Letos 8. aprila so kopali kopači v Geršakovem in Korenovem vinogradih v Trebičah. Po končanem delu so odšli Korenovi kopači v Korenovo hišo, kjer so dobili pijačo. Med kopači je bil tudi Jože Koren. Ko so šli Geršakovi kopači pozneje mimo Korenove hiše, je Edvard Bernik, ki je bil med njimi, zavriskal. Zato so Korenovi kopači pohiteli iz hiše. Jože Koren je začel klicati Bernika na korajžo. Ko je bil Bernik oddaljen že kakih 200 m od Korenove hiše, je skočil Jože Koren za njim. Ko je Bernika dohitel, ga je udaril s kolom po glavi. Bernik se je zgrudil, nakar ga je Koren še dalje tolkel po glavi, dokler ni Butkovič potegnil Korena stran. Bernika, ki mu je bil Koren prekal lobanjo, so prepeljali v breziško bolnišnico, kjer pa je že drugi dan umrl. Koren se je zagovarjal, da je bil zelo vinjen. Obsojen je bil na 4 leta robove in na izgubo častnih pravic za dobo 2 let. Plačati mora tudi bolniške in pogrebne stroške za Bernika.

e— Smrtina žrtve prometne nesreče. V ponedeljek 6. t. m. zvečer je padel 40-letni hotelski uslužbenec Ivan Koprivc v Vranjskega med vožnjo iz avtomobila. Počila mu je lobanja. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je v nedeljo izihnil.

e— V obraz se je ustrelil. Ko je 19-letni zidar Maks Spoljar iz Tekačevega pri Rogasli Slatini pregledoval doma pištolo, se je sprožil in je krogla zadela Spoljarja v obraz. Hudo poškodovanega so oddali v bolnišnico.

e— Tri prometne nesreče. Na binkoštni ponedeljek je padel 29-letni učitelj Štefan Švegl z motornega kolesa in si zlomil desno nogo v gležnju. Na Bregu pri Šmarju je padel 26-letni posestnikov sin Rudolf Volavšek s kolesa in se močno poškodoval po glavi. Na binkoštni ponedeljek je padel 25-letni delavec Martin Sitar s Pernovega pri Veliki Pirci s kolesa in si zlomil levo roko v ramenu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

e— Dijaški kuhinji v Celju so darovali v počastitev spomina prijatelja Adolfa Putana po 100 din gg. s. o. s. dr. Ivan Mak v Celju, Anton Radej, starejša sreskega sodišča v Šmarju pri Jelsah, primarj dr. Jože Flašja in odvjetnik Mirko Hočevar v Celju.

e— Šoferski izpiti za kandidate iz občinske predstojništva mestne policije in iz celjskega in laškega sresa bodo pri predstojništvu mestne policije v Celju v sredo 22. t. m. in v ponedeljek 20. t. m., kakor je bilo sprva javljeno.

Iz Maribora

a— Dobrodošli! Danes s popoldanskim brzim vlakom ob 16.10 prispejo v Maribor ugledni predstavniki hrvatske književnosti, ki bodo nastopili drevi ob 20. uri na literarnem večeru v Narodnem gledališču. Maribor jim pripravila svečan sprejem na glavni postaji. Vsa mariborska nacionalna kulturna društva so pozvala svoje članstvo, da se v čim lepšem številu udeleži današnjega slovesnega sprejema. V trdnem prepričanju, da bo obisk odličnih hrvatskih književnikov poglavlje obojestranske kulturne stike in da se bo pretvoril v pristočno manifestacijo nacionalne misli, izražamo dragim gostom v imenu mariborske nacionalne javnosti pristočno dobrodoščilo. Iskreno pozdravljeni, dobrodošli!

a— Meščani! V sredo 15. t. m. posetijo naše mesto hrvatski književniki. V pozdrav dragim gostom bo mestna občina na svojih poslopih v sredo popoldne razobesila državne zastave. Vljudno vabim meščane da store isto na svojih poslopih. Zupan dr. Juvan.

a— Za izredne obnejni doklade se je zavzelo v posebni spomenici naše zavezno obnejni učiteljstvo na svojem pesniškem sestanku. Pri tem se sklicuje na izredne prilike, v katerih živi učiteljstvo v obnejni srezih, in na okolnost, da ima slične doklade učiteljstvo tudi v obnejni pokrajini drugih držav. Tudi naj se obnejni učiteljstvu za dobo izrednih razmer prizna moratorij. Enake ugodnosti naj bi bilo deležno vse zavezno obnejni ljudstvo. Nadalje naj se obnejni učiteljstvu črtajo vsi odtelji od službenih prejemkov, priznajo vsa dotokla napredovanja ter nakažejo terjatve iz prejšnjih

let. Spomenica je bila sprejeta na predlog zaslužnega predsednika Učiteljskega društva za srez Maribor levi brez g. Mirka Vaude.

a— Vsi mariborski pevci se zbero danes ob tri četrti na 16. na glavni postaji k sprejemu hrvatskih književnikov.

a— Mislimo na 2000 revnih otrok v Mariboru, ki jih bo treba v primeru potrebe

Gospodarstvo

Naše državne finance v letu 1939-40

Finančno ministrstvo objavlja podatke o gibanju državnih financ v mesecu marcu in v 12 mesecih proračunskega leta 1939/40. Čeprav računsko leto še ni končano, vendar so objavljeni podatki zanimivi in se rezultat, kar se tiče dohodkov, ne bo več bistveno spremenil. Končna vsota izdatkov pa bo v prihodnjih mesecih še narasla, ker se še vsrjo izplačila na breme starega proračuna, na podlagi kreditov, ki so bili odprti do konca marca.

Dosedajni pregled nam kaže, da so znašali v preteklem letu vsi dohodki po državnem proračunu 12.851 milijonov din, medtem ko je bilo v proračunu predvideno 12.947 milijonov in so torej dohodki dosegli 99,25% predvidenih dohodkov. Primanjkljaj nasproti proračunu znaša manj nego 100 milijonov. Seveda je treba upoštevati, da bi bil ta primanjkljaj večji, če ne bi prišlo s 1. januarjem do povijanja nekaterih neposrednih in posrednih davkov. Izdatki so do konca marca skupaj z neplačanimi obveznostmi dosegli 12.037 milijonov, vendar se bo končna vsota izdatkov pokazala šele v juliju, ko bo zaključeno računsko leto.

Skupni državni dohodki so bili lani za 566 milijonov din ali za 4,6% večji nego v letu 1938/1939. V primeri z letom 1935/1936

	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39	1939/40
spl. neposr. davki	1435	1508	1648	1731	1742
posebni davki	582	767	881	852	920
izredni davki	173	178	164	167	297
neposr. davki	2190	2453	2693	2750	2959
trošarine	811	843	915	1031	1128
takse	973	1045	1208	1279	1391
carine	753	834	1043	1030	972
monopoli	1913	1916	2068	2163	2141
skupaj	6640	7091	7927	8253	8591

Dohodki od splošnih neposrednih davkov so lani narasli za 209 milijonov din, v primeri z letom 1935/1936 pa so bili večji za 769 milijonov din. Najbolj so narasli dohodki od posebnih davkov (davek na poslovni promet), ki so znašali leta 1935/36 582 milijonov din, v letu 1940 pa 920 milijonov din. Občutno so se povečali tudi dohodki od trošarin in takse. Dohodki od carin, ki so že v prejšnjem letu nekoliko nazadovali, so se lani skrčili spet za 58 milijonov, ker se je zmanjšal uvoz, zlasti odkar je izbruhnila vojna v Evropi.

Razmeroma najmanj so narasli v zadnjih letih monopolski dohodki, ki so v preteklem proračunskem letu celo nazadovali v primeri s prejšnjim letom za 22 milijonov. Lani so bili monopolski dohodki le 228 milijonov din ali za 12% večji nego leta 1935/1936, medtem ko so se v primeri z letom 1935/1936 povečali dohodki od neposrednih davkov za 35%, dohodki od trošarin za 39%, dohodki od takse za 43% in dohodki od carin (navzlic nazadovanju v preteklem proračunskem letu) za 28%.

Državna podjetja

Od državnih podjetij kažejo v zadnjih letih stalno naraščanje dohodkov predvsem železnice. V manjšem obsegu, toda prav tako od leta do leta naraščajo dohodki pošte, telegrafa in telefona. Gibanje dohodkov najvažnejših državnih podjetij je bilo v zadnjih letih naslednje (v milijonih din):

	železnice p. t. t. gozdovi rudniki
1935/36	2004 423 85 223
1936/37	2044 450 82 258
1937/38	2338 499 151 325
1938/39	2546 525 103 255
1939/40	2857 532 80 186

Gospodarske vesti

= Maksimiranje cene moka. Kakor smo že poročali, je urad za kontrolo cen pri trgovinskem ministrstvu z odločbo 8. maja na podlagi čl. 3 uredb o kontroli cen odločil, da smejo mlinska podjetja in trgovine z moko na debelo prodajati vse vrste moka, razen moka št. 0. Og in Og. Živinske moka in otrobov, po cenah ki smejo biti za največ 60 din pri 100 kg višje od cen na dan 14. februarja t. l. skupno z vrečami brez davka na skupni promet. Banske uprava dravske banovine obvešča o tej odločbi vse prizadete s pristavkom, da izgube z dnem objave te odločbe veljajo vse nasprotno odločbe banske uprave.

= Ustavljena plačila v Norveško, Nizozemsko, Belgijo in Luksemburg. Ze v nedeljski številki smo poročali, da je devizna direkcija Narodne banke pozvala vse izvoznike, da ji do 16. t. m. prijavijo preko pooblaščenih denarnih zavodov terjatve v belgijskih frankih in holandskih goldinarjih za blago, izvoženo v neklirinske države do 10. maja; ob enem je pozvala vse uvoznike, da ji do istega roka prijavijo svoje obveznosti za blago, uvoženo do 10. maja iz neklirinskih držav, po fakturah v belgijskih frankih in holandskih goldinarjih s pripombo, da ne bodo odobrena nobena plačila v primeru, če prijava ni bila pravočasno predložena. — V zvezi z izrednimi dogodki, ki so nastopili v severozapadni Evropi, je devizna direkcija Narodne banke sklenila, da se do nadaljnjega ne morejo rešiti nobena plačila (bodisi blagovna ali neblagovna) nasproti upnikom, ki so na področju Norveške, Nizozemske, Belgije in Luksemburga.

= Prodaje blaga v inozemstvo po nižjih cenah kakor so navedene v uradnem cenovniku. Devizna direkcija Narodne banke sporoča: Da se prepreči možnost oškodovanja interesov našega deviznega gospodarstva, ki lahko nastane v sedanji dobi znatnih sprememb v cenah se opozarjajo izvozniki, da so dolžni pribaviti si posebno dovoljenje devizne direkcije vseh, kadar je prodajna cena blaga, ki ga hočejo izvoziti, znatno manjša od cene, navedene v veljavnem cenovniku za zavarovanje valute, ki ga izda finančno ministrstvo. V prošnjah, ki jih je naslovila na devizno direkcijo (izvozni odsek deviznega oddelka) preko onega pooblaščenega zavo-

obleč! Podprimo plemenito akcijo Zenskega društva in darujmo obleko, obutev in perilo za revno deco.

a— Nov krompir po 9 din kg. Na našem trgu se je pojavil nov italijanski krompir. Prodajajo ga po 8 do 9 din za kg. Merico domačega starega krompirja pa prodajajo celo po 14 din za kg.

pa znaša povečanje državnih dohodkov nad 3 milijarde. Dejansko pa je povečanje dohodkov v zadnjih letih še znatnejše, ker so bile v zadnjih letih uvedene razne davščine, ki se ne stekajo v državno blagajno, temveč v razne fondе in v gornjih številkah ti dohodki niso vpštevani. V tem pogledu je omeniti zlasti narodno-obrambni sklad, čigar dohodki so predvideni na preko 400 milijonov din na leto poleg dohodkov za cestni in melioracijski fond in za ostale fondе, ki so bili ustanovljeni v zadnjih letih. Gibanje državnih dohodkov po državnem proračunu je bilo v zadnjih letih naslednje:

	1935/1936	9.802 milijona din
1936/1937	10.333	" "
1937/1938	11.804	" "
1938/1939	12.285	" "
1939/1940	12.851	" "

Najobčutnejše povečanje zaznamujejo v zadnjih letih državni dohodki od neposrednih in posrednih davkov, ki so lani dosegli 8591 milijonov din, t. j. za 338 milijonov več nego v prejšnjem letu in za 1951 milijonov več nego v letu 1935/1936. Gibanje posameznih posrednih in neposrednih davkov je bilo v zadnjih treh letih naslednje (v milijonih din):

	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39	1939/40
spl. neposr. davki	1435	1508	1648	1731	1742
posebni davki	582	767	881	852	920
izredni davki	173	178	164	167	297
neposr. davki	2190	2453	2693	2750	2959
trošarine	811	843	915	1031	1128
takse	973	1045	1208	1279	1391
carine	753	834	1043	1030	972
monopoli	1913	1916	2068	2163	2141
skupaj	6640	7091	7927	8253	8591

Dohodki državnih železnic so se v preteklem proračunskem letu dvignili v primeri s predhodnim letom za 311 milijonov din, v primeri z letom 1935/36 pa so narasli za 853 milijonov din ali za skoro 43%.

Dohodki pošte telegrafa in telefona so se povečali le za 7 milijonov, od leta 1935/36 pa so narasli za 109 milijonov din ali za skoro 16%. Dohodki od državnih gozdov so se leta 1937/38 povzpeli na 151 milijonov din, vendar so naslednje leto zopet padli na 103 milijona, v preteklem proračunskem letu pa so skrčili na 80 milijonov. Prav tako so dohodki državnih rudnikov dosegli največji obseg leta 1937/38, ko so se povzpeli na 325 milijonov din, naslednje leto pa so prav tako nazadovali na 255 milijonov din in v preteklem letu na 186 milijonov, kar je deloma v zvezi z izročitvijo nekaterih rudnikov (Zenica, Breza, Ljubija) podjetju Jugoslovnsko jeklo.

Pri ostalih državnih podjetjih se dohodki niso v večjem obsegu spremenili. Dohodki državne rečne plojbe so znašali 61 milijonov, (prejšnje leto 55). Tudi dohodki državne sladkorne tvornice na Čukarici so se dvignili nad 65 milijonov (61). Občutno so se povečali dohodki državnega posestva v Belju, ki so narasli na 122 milijonov (62). Od čistega dobička Poštne hranilnice je imela država v preteklem proračunskem letu 100 milijonov din dohodkov (98), od Državne hipotekarne banke pa le 52 milijonov (66), in od razredne loterije le 38 milijonov (44).

Ni države na svetu, ki bi bila popolnoma varna pred vojno nevarnostjo

da, ki izda potrdilo o zavarovanju valute, je treba označiti vrsto blaga, ki se izvozi, ceno blaga po veljavnem cenovniku, ceno blaga po zaključku, številko in datum eventualnega odobrenja za izvoz, če je tako odobrenje potrebno za določeno vrsto blaga, in utemeljitev nižje cene. Šele na osnovi dobljenega posebnega dovoljenja za izvoz po nižji ceni se sme blago izvoziti.

= Sladkorne pese bodo pridelali dovolj. Iz Beograda poročajo, da je bilo letos sprito znatnega povišanja minimalne odkupne cene za sladkorno peso zasejanih s sladkorno peso preko 80.000 oralo. Zlasti na področju, ki je bilo poplavljen in kjer je bilo treba njive preorati, so zaradi pozne pomladi deloma posejali sladkorno peso. V strokovnih krogih računajo, da bomo letos pridelali 100.000 do 110.000 vagonov sladkorne pese in da bomo iz te pese pridobili 12.000 do 13.000 vagonov sladkorja. Ker znaša naša potrošnja nekaj nad 9.000 vagonov, bo krita ne samo naša enoletna potreba, temveč si bomo lahko ustvarili tudi rezerve, tako da ne bomo prišli v položaj, da bomo morali uvažati sladkor, kakor se je to zgodilo lani. Prav tako zatrjujejo na merodajnih mestih, da cena sladkorja ne bo povišana pred pričetkom nove sladkorne kampanje odnosno preden ne bo stavljen v promet sladkor iz nove pese. Povišanje pa bo potem dovoljeno le v obsegu podražitve sladkorne pese.

Borze

14. maja

Na jugoslovnskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 27, v Beogradu pa po 28.50. Na naših borzah notirajo zopet devize New York, Curth, Pariz in London, medtem ko je zadnje dni po izbruhu vojne v Belgiji in Nizozemski notirala samo deviza New York.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri mlačni tendenci nudila po 427 (v Beogradu je bil promet po 427 — 427.50). Zaključki so bili zabeleženi samo v delnicah Trboveljske po 236.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijalni tečaj: London 140.90 — 144.10, Pariz 79.60 — 81.90, New York 44.25 — 44.85, Curth 995 — 1005. Tečaj na svobodnem trgu: London 174.12 — 177.32

Pariz 98.42 — 100.72, New York 5480 — 5520, Curth 128.18 — 1238.18. Curth. Pariz 8.10, London 14.30, New York 446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.75.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 427 bl., 4% severne agrarne 50 den., 6% begluške 72 bl., 6% dalm. agrarne 64 bl., 6% šumske 61 bl., 7% stabiliz. 93 bl., 7% invest. 98 bl., 7% Blair 88 bl., 8% Blair 98 bl.; delnice: PAB 180 bl., Trboveljska 236 — 237 (236), Gutman 50 — 53, Sečera Osiček 220 den.

Beograd. Vojna škoda 426 — 426.50 (427 — 427.50), 6% begluške 72 — 72.75 (72.25 — 73), 6% dalm. agrarne 62.75 — 63.25 (63.25), 6% šumske 62 — 64, 7% Seligman 102 den., 7% stabiliz. — (95), 8% Blair 97 bl., Narodna banka 7950 — 8000.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Tendencija nedoločena. Pšenica: baška okolica Novi Sad 249 — 251; sremska 249 — 251; slav. 249 — 251; ban. 249 — 251; baška ladja Tisa 251 — 253. Rž: baška 200 — 202. Oves: sremski 194 — 196; slavonski 196 — 198. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 204 — 206. Koruza: baška 190 — 192; par. Indija 189 — 191. Moka: baška in ban. »Og« in »Ogg« 362.50 — 372.50; »2« 342.50 — 352.50; »5« 322.50 — 332.50; »6« 302.50 — 312.50; »7« 272.50 — 282.50; »8« 175 — 180; Otrobi: baški in sremski 162.50 — 165; banatski 160 — 162.50. Fižol: sremski beli brez vreč 435 — 440.

SOKOL

Sokol Moste ponovi v četrtek 16. t. m. »Snežulčico in sedem škrtarov«. Začetek točno ob 19. uri v dvorani kina. Globoko znizane cene, za mladino 2, za odrasle 4 dinarje.

R A D I O

za sredo, 15. maja

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Plošče. — 12: Veseli bratci (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Okrogli slovenski napravi. — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura. — 18.40: Danska (dr. Bož. škertlj). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Uvod v prenosi. — 20: Prenosi »Kleopatrate« iz ljubljanske opere.

Cigani so jo ogoljufali za 7800 din

Lahkoverno ljudstvo še venomer naseda sleparjem

Murska Sobota, 12. maja

Lahkoverni ljudje še vedno radi nasedajo premetenim ciganom in se dajo ogoljufati za čedne zneske. Vsem je še v spominu trik z zakletim milijonom v vreči, s katerim je cigan izvalil od nekega karmiškega meščana tri tisočake, češ da mu bo zvečer prinesel vrečo denarja, ki ga je ukradel staremu cigankemu poglavarju in ki se ga drži tako strašna kletva, da bi cigan takoj umrl, če bi zmenjal le stotak od tega denarja. V resnici je imel cigan v vreči debele zavitke papirja, ki so bili na vrhu obloženi s stotaki. Karmiščan je dal ciganu tri tisočake, zvečer pa je zastojal čakal na milijon. Dnevnik so takrat poročali o tej ciganski prevari in človek bi mislil, da ciganu podoban trik ne bo nikjer več uspel. Čez nekaj mesecev pa smo zopet čitali, da je isti cigan blizu Zagreba pripravil nekega uglednega posestnika ob šestnajst tisočakov.

Tudi v Prekmurju, kjer živi dosti ciganov in jih ljudje poznajo z vsemi njihovimi slabimi lastnostmi, je dan za dnevom več žrtev ciganske premetenosti. Nekateri so namreč še vedno trdno uverjeni, da znaajo cigani čarati in delati denar. Vprave tni ima soboško sodišče v pretresu več takih ciganskih prevar. Dve ciganki sta ogoljufali neko Sobočanko za 7800 dinarjev. Prišli sta k nji prosit, pa sta se neadno zagledali v njen obraz in izrekli svojo sodbo: »Gospa, vi ste začarani, da se vam telo tako suši in bolehaate na želodcu. Vas je začarala ženska, ki je bila plačana za denarjem od drugih žensk, ki so vam bile nevoščljive vašega moža. Obsojeni ste, da boste slabeli in se sušili toliko časa, dokler ne boste umrli. Noben zdravnik niti specialist vam ne more pomagati. Samo mi dve vas lahko ozdraviva, ker poznavamo skrivnosti čaranja.«

Uboga Sobočanka je bila tako zbegana, da je res verjela v to razlago svoje bolezni, ker se je zdravila že več let, pa nobeno zdravilo ni pomagalo. Ciganki sta ji dokazali, da je bila čarovnika povzročena z denarjem in da se da tudi z denarjem odpraviti. Ponudili sta se ji, da ji pomagata, če jima izroči par bankovcev. Lahkoverna žena je izročila starejši ženski 200 dinarjev, ki jih je ta zavila v umazano krpo in jo ovila z belim sukancem. Potem je s skrivnostnimi znamenji zaznamovala krpo z denarjem, molila nad njo nekaj nerazumljivih besed in naročila Sobočanki, naj da zavoj z denarjem čez noč pod vzglavje in prespi nad njim. Nobenemu pa ne sme o tem čriniti niti besede. Za nagrado sta

Sreča

in mir viadata v hiši, kjer je dete zdravo in veselo. Kaj daje detetu zdravje in mu rdeči obraz; zakaj pridobiva na teži! Odgovor je jasn. Dete se ne sme prenatrpati s hrano, temveč ga je treba pravilno hraniti. Izpolnite torej hrano svojega otroka z naravno krepljivo hrano

OVOMALTINE

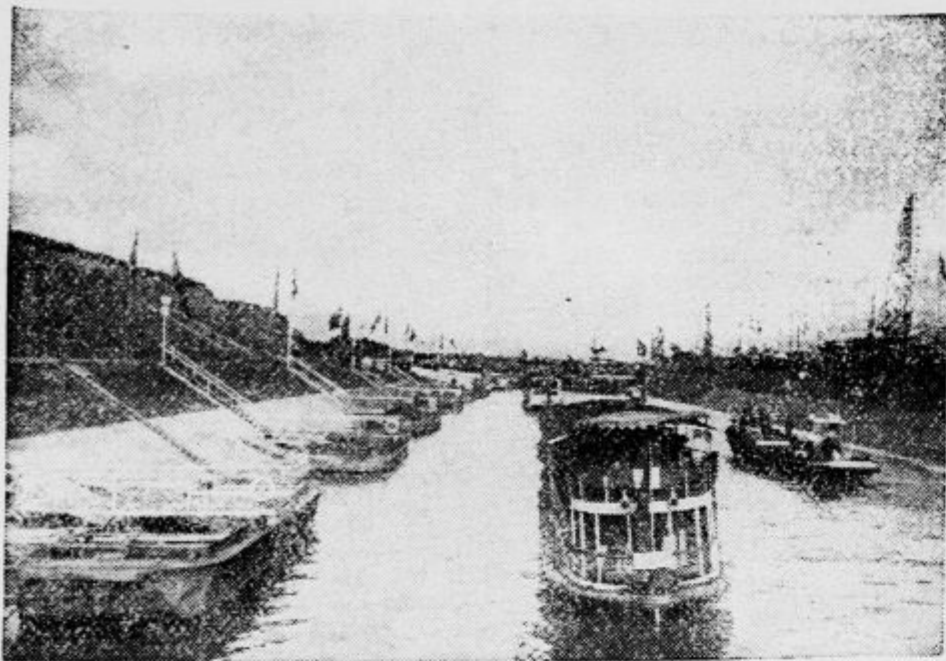
ki vsebuje za ohranitev zdravja neobhodno potrebne redilne snovi in veliko bogastvo na vitaminih. — V kratkem času boste navdušeni zaradi uspeha.

Dobiva se povsod.

CENE NESPREMENJENE!

Beograd 18.05: Zabavni koncert velikega radijskega orkestra. — 19

Albertov prekop v Belgiji

V sedanjih vojaških operacijah med Nemčijo in zavezniškimi vojskami na zapadu se čisto omenja prekop kralja Alberta. Slika prikazuje izrez kanala z ladjami in čolni

Albertov prekop

Njegov trgovski in strateški pomen

Ena izmed največjih bitk sedanje vojne, morda celo vseh dosedanjih vojn v Evropi, se bje trenutno na zapadnem bojišču na belgijskih tleh, nedaleč od nemško-belgijske in nizozemske tromeje. V tej bitki igra pomenljivo vlogo največji belgijski kanal, prekop kralja Alberta, imenovan po hrabrem očetu sedanjega belgijskega kralja. Prekop, ki se šele izpopolnjuje ima nalogo poživiti belgijski promet in povežati centre belgijske industrije v zaledju z lukami na Severnem morju.

Znano je, da je največja belgijska luka pristanišče Anvers na Severnem morju. Ta luka ima prilično široko zaledje, ki seže do srednjega teka Rena. Treba je torej bilo izvesti regulacijo reke, da je postala plovna za trgovske ladje brez nevarnosti. Dokler ni bilo Albertovega prekopa, je morala Belgija vzdrževati zveze z renkim področjem preko Nizozemske. Takisto je moralo blago, ki so ga izkrcavali v Anversu, preko nizozemskega področja v Porenje. Vsem tem neprilikam je imel nalogo odpo-

moči Albertov prekop, ki je skrajšal trgovsko pot od Anversa do Porenja za polovico.

V začetku so nameravali izpeljati ta prekop preko nizozemskega ozemlja. Toda ideja je propadla, ker ni našla dovolj podpore za Nizozemcem. Nizozemci so se bali, da ne bi s tem utrpeli škode njihov Rotterdamski, zato so Belgijci prišli na misel, da zvežejo Anvers z Liègeom.

Prekop, ki so ga začeli graditi pred devetimi leti, je mestoma širok do 70 m, dolg pa 126 km. Povprečna globina kanala znaša 5 m tako, da plovejo po tem lahko že precej velike trgovske ladje. Gradbeni stroški za ta prekop so znašali nad dve milijardi belgijskih frankov, v našem denarju tri in pol milijarde dinarjev. Šele pred letom dni je bil prekop izročen prometu in v zadnjih dvanajstih mesecih so na njem dovrševali gradbena dela. Vzdušje tega prekopa se vleče tudi niz utrdb belgijske vojske tako da ima ta prekop tudi velik strateški pomen.

Ded, oče in vnuk
— žrtve vojne

Francoski listi poročajo o mladem letalcu Jeanu Garnieru, ki ga je zadela nemška krogla neposredno po tem, ko je zbil eno izmed osmih nemških letal, ki so ga bila obkrožila. Oče tega letalca je bil ubit na fronti l. 1914. deda pa so Nemci ustrelili istega leta kot talca. Mladi letalec je tedaj predstavnik rodbine, ki je v treh zaporednih pokolenjih v borbi z Nemci izgubila svojega poglavarja.

Od vseh sorodnikov letalca živi sedaj samo še njegova mati, ki se spominja strahovitih trenutkov, ko je morala prisostvovati justifikaciji svojega očeta in je pri tem držala v naročju svojega sina Jeana. Nad redko krutostjo usode, ki se je tako neumljeno zrušila na eno in isto družino, čuti vsakdo s prizadeto materjo globoko sožalje.

Nizozemski oficir

Častnik nizozemske vojske v polni bojni opremi

Zanimivosti

o Nizozemski

Dandanes moraš vedeti:
da leži četrtna nizozemskega ozemlja 1 m pod morsko gladino;
da se imajo Nizozemci samo svoj morški obali zahvaliti za veliko vlogo, ki so jo igrali v evropski zgodovini;
da je Nizozemska do začetka petega stoletja pripadala rimskemu cesarstvu, potem nekaj časa Franciji, pozneje pa je prišla pod oblast burgundskih vojvodov in končno pod habsburško žezlo;
da sta se dve nizozemski provinci, Zeelandija in Holandska, uprli španski nadvladi ter sta se ji izvili in proklamirali državno samostojnost s princem Viljemom Oranjskim na čelu;
da je Nizozemska imela svojčas mornarico, ki se je lahko merila s španci in Angličani na morju;
da Nizozemci umejo na najmanjšem prostoru pridelati največji pridelek;
da je Haarlem središče nizozemske cvetličarske industrije;
da na Nizozemskem ni človeka, ki ne bi znal čitati in pisati;
da je sedanja vojna prva vojna Nizozemske pod vladjo kraljice Viljemine.

Odšli sta v London

Nizozemska kraljica Viljemina (zgoraj) in prestolonaslednica Julijana sta se zaradi nevarnosti, katerim je izpostavljen Nizozemska, preselili v London

Pohod na Nizozemsko

v luči nemškega poročevalskega urada

Nemški poročevalski urad objavlja poročilo nekega udeleženca pri nemškem pohodu na Nizozemsko. To poročilo pravi med drugim:

V vasi Isenbrucku neposredno ob holandski meji je ura v cerkvenem stolpu odbila pol 6. Ob mejni črti je čakala sprednja straža naše divizije na povelje za pohod. Te sprednje čete so sestavljali nekateri oddelki izvidniških čet in pionirjev, baterije protiletalskih topov in napadalni oddelki, ki so bili opremljeni s težkim avtomatskim orožjem. Ponoči so bile vse te čete v največji tišini prispele do mejne vasi.

Ob udarcu ure so se zbrali vsi. Še pet minut čakanja z zadržanim dihom, potem smo napravili nekoliko sto korakov. Tu je holandska mejna zapornica. Cesta je zaprta s težkimi bruni in je podminirana. Za bruni je majhen jarek. Prišli smo pa tako nepričakovano, da smo prekoračili to oviro, ne da bi zadeli na odpor.

Motorizirane sprednje čete so se usmerile pri Rosternu z največjo brzino proti širokemu prekopu princeze Julijane. Tu smo našli na prvi odpor. Majhen oddelček nizozemskih vojakov je otvoril ogenj. Odpor smo kmalu strli. Nizozemci so se umaknili in ostavili na bojišču mrtve ter ranjene. Potem smo prekoračili železni most, ki ga niso več utegnili pogrniti v zrak.

Nad nami so letela naša letala, da bi nas zaščitila. Bližamo se Mozi, ki tvori tu mejo med Holandsko in Belgijo. Napadalni oddelček je hitro udaril proti mostu pri Maaswijku. Brez prelivanja krvi nam je uspelo razorožiti nekoliko častnikov in vojakov.

Iz jarka na belgijski strani so otvorili na nas besen ogenj. Most čez Mozo je videti na prvi pogled nepoškodovan, komaj pa je prvi nemški oddelček stekel čezenj, je zgradba s silnim pokom zletela v zrak. Tu smo imeli prve izgube. Napadalni oddelki pa so postavili zvezo preko reke z gumastimi čolni. Čete so reko prekoračile zelo hitro.

Ob Severnem morju

Nizozemski obrambni jarki na obali Severnega morja

Nizozemski vojaki s strojnico

Oddelček nizozemske vojske v strojniškem gnezdu pri orožju

Središče belgijske težke industrije

Liège leži nad velikimi premogovniki

Liège, ki se zadnje dni vedno čeeše omeja v tisku v zvezi z gigantno bitko na zapadnem bojišču, je v dobi zadnjih pet in dvajsetih let že drugič v ospredju vojnih dogodkov. L. 1914 so Nemci napadli Belgijo ravno na tej točki. Začetek tedanje bitke je bil prve dni avgusta in 7. imenovanega meseca je trdnjava padla v roke oblegovalcev.

Liège leži ob reki Meusi ter ima kot trgovinsko mesto velik pomen. Po vojni, ko je Belgija zvezala Liège z Albertovim prekopom, je dobilo to mesto direktno zvezo z Anverso, največjim belgijskim pristaniščem na Severnem morju.

Liège je glavno mesto belgijske provincije, ki šteje milijon prebivalcev, mesto samo pa ima okoli 200.000 duš. Spada med najvažnejša belgijska naselja. V okolici mesta so izdatni premogovniki, zato so se predmestja Liègea spremenila v pravcate industrijske centre. Tu je težišče belgijske težke industrije, predvsem kovinarske. V tem predelu se nahajajo največje belgijske tvornice orožja, tvornice železniških voz, lokomotiv, industrije za pridobivanje cinka in jekla.

Poleg kovinarske industrije so v okolici Liègea zastopane tudi druge industrij-

Ali že veš?...

da je belgijsko kolonialno ozemlje osemdesetkrat večje od matičnega ozemlja;
da živi 60 odstotkov prebivalcev Belgije v mestih;

da je bila Belgija glavno bojišče Napoleonovih vojn in da je v Belgiji Napoleon končno podlegel v bitki pri Waterlooju;

da ima Belgija zelo gosto železniško omrežje, poleg tega pa neštevilno prekopov, med katerimi je najvažnejši prekop kralja Alberta;

da se tretjina Belgijcev bavi s poljedelstvom;

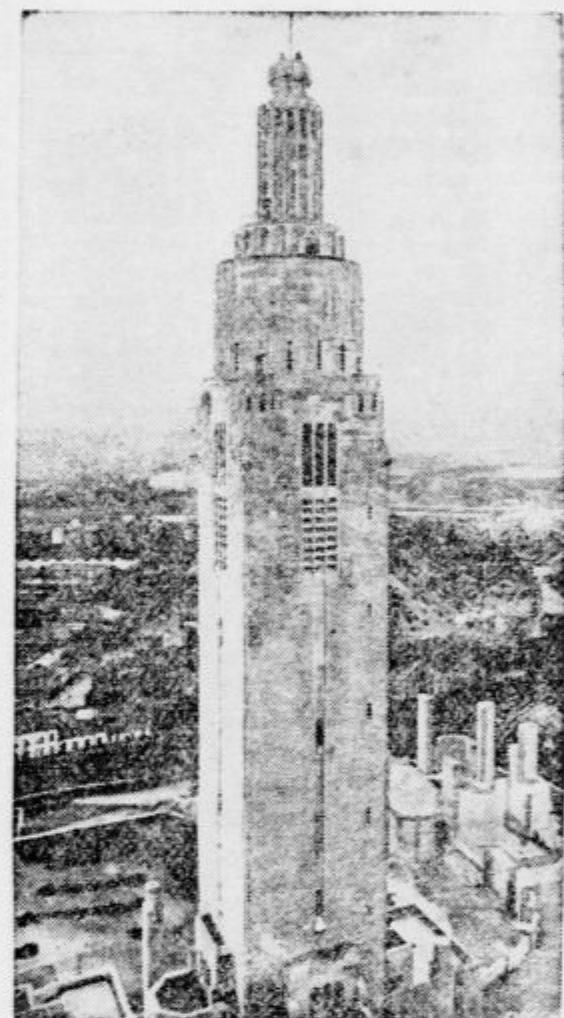
da uvaža Belgija iz Konga zlato, slonovo kost, baker, kavčuk, kakao, kokosove orehe in kokosovo olje;

da ima Belgija izrazito oceansko podnebje;

da je Bruselj znamenito staro mesto, polno spomenikov;

da so Belgijci potrosili za svoj obrambni sistem utrdbe na mejah nad tri milijarde dinarjev naše veljave.

ske panoge. Mnogo tvornic izdeluje čokolado, druge zopet mlo, papir, usnje, predelujejo kavčuk ter proizvajajo predmete za elektroindustrijo. Tod okrog živi tudi precej Jugoslovancev, ki so zaposleni v rudnikih in tvornicah. Podatki pravijo, da je bilo tam okrog kakšnih 2250 naših ljudi, večinoma Hrvatov. Kakšna je njih usoda v sedanjih težkih urah, ni znano.

Spomenik žrtvam
iz svetovne vojne

V teku četrtsotletja je Liège že drugič na bojni pozornici. Spomenik, ki ga predstavlja pričujoča slika, je bil postavljen v spomin zavezniškim borcev iz vojne 1914-1918

A NEKDOTA

Pred leti je prišel nekoč Tomaž Bat'a v Prago, da bi povprašal finančnega ministra, kdo je največji davkoplačevalec na Češkoslovaškem. »Čemu hočete to vedeti?« je vprašal minister dr. Rašín. »Imam namreč namero, da postanem največji davkoplačevalec!« je odgovoril industrialec. In je postal.

VSAK DAN ENA

Mala modistika
Nekoč in sedaj.

(»Il Travasot«)

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

ROMAN.

Bel-Argent je bil odšel, zadovoljen, da se mu je posrečilo šele na sramotišču razjeziti Jakomina Corentina, ki je vkljub svoji prirojeni potrpežljivosti jadno skočil iz kože, kadar koli si mu oponašal njegov dolgi nos.

»Imenitno,« je mrmral sam pri sebi, »lakota se mi začneja oglašati, tako zabavno je bilo!... In šele jutri zjutraj, ko mu denejo vrv za vrat! To moram videti. Radoveden sem, koliko časa se bo mučil krvnik, da mu spravi zanko preko nosu!«

Jakominovo obešenje se je zdelo Bel-Argentu izvrstna šala. Usmiljenje pač ni bilo njegova slabost. Po drugi strani je seveda treba priznati, da bi bil na Corentinovem mestu pogumno prenesel neumljeno usodo.

Zidane volje je torej zavil naravnost v krčmo pri »Oslu«, ki je bila v Tatinski ulici, na meji rokovanjskega okraja.

»Kaj dela tvoj sivec?« je podražil krčmarja.

»Pusti ga pri miru! Bolje mu je kakor tebi, ki hodiš samo po dveh.«

Zadovoljen s tem sprejemom, je Bel Argent dregnil krčmarja pod rebra ter si poiskal mesto v ozadju sajastega, črnega in umazanega brloga. V beznici je sedelo kakih dvajset pivcev, sumljivi-

vih, nevarnih, do zob oboroženih ljudi, ki so pripovedovali drug drugemu svoje nočne dogodivščine in se pripravljali na nova dejanja. Nekaj velikih deklin jim je streglo in z brezbržno vdanostjo trpelo njihovo roboto ljubeznivost. Med bučnimi vzbuihi grohoti si slišal istorije, da so se ti lasje ježili, če si jih imel, kajti bahavost je že od začetka sveta lastnost vsakega pravega rokomavha.

Bel-Argent si je naročil dvojen obrok pečenke, velik reženj jelenje paštete, ki je bila najbrže iz konjskega mesa, in polič najboljšega vina. To knežje naročilo je zbudilo občo pozornost, hkratu pa krčmarjevo nezaupanje.

»Menda veste, da je treba naprej plačati?« je dejal.

»Vem ne, a slutim,« je rekel Bel-Argent. »Náte ovsa za svojega sivca.«

S temi besedami je vrgel na mizo srebrnjak. Dvajset glav se je vzdignilo, dvajset dvojic začelih oči je obviselo na srebrnem novcu.

»Poženem ga,« je rekel Bel-Argent; »ta je moj zadnji!«

In je obrnil prazni mošnjič.

S tem si je zagotovil mir, vedoč, da bi mu slaba predla, če bi pustil vrle tovariše okrog sebe v veri, da je njegov mošnjiček poln.

Nato se je z mirnim tekom poštenjaka, ki ni nikomur nič dolžan, lotil svoje pečenke.

V tem pa je iznenada krepko zaklel, se na vse grlo zasmeljal in vzkliknil:

»Sijajna misel! Tako mi rogovil mojega nezna-

nega očeta, to je misel! Smejali se bomo, da nikoli tega!...«

V Bel-Argentovih možganih se je bila ukresala iskra.

Podoba je, da je jel to iskro neutegoma zlorabljati, izpopolnjevati in rešetati kajti ko se je nasmeljal ter zalil svoje navdahnjenje s strahovitim kravjim požirkom, mu je mahoma pokrila obraz globoka resnoba. Nato je dvignil oči ter jih s pazljivostjo veččaka obračal po navzočih, dokler mu niso obstale na dvojici sumljivih obrazov. Ta dva je z migom roke povabil na pijačo; lahko si mislimo, da jih ni bilo treba dolgo prositi.

Drobiž iz zadnjega srebrnjaka je ravno še zadoštoval za vrč vina, ki je točno prišel na mizo. Kozarci, komaj naliti, so bili izpraznjeni kakor bi trenili. Tedaj je gostitelj z resnim glasom dejal:

»Moje ime je Bel-Argent.«

»Meni pravijo Pankracij Brazgotina,« je odvrnil prvi izmed obešenjakov in s prstom pokazal na ostudno rožnato brazgotino, ki se mu je vlekla od nosu do uhlja preko vsega desnega lica.

»Meni pa Lure Nebojša,« je dejal drugi tovariš.

Bel-Argent je nadaljeval:

»Šest let sem hajdukoval po périgorških planotah in na mojo glavo je bila razpisana nagrada. Vsak, bodi jezdec, bodi pešec, mi je plačeval davek, kakor daleč je nesla moja arkebuz. Več kot dvanajst jih je, ki so se hoteli repenčiti in ne bodo nikoli več odprli ust, da bi povedali, s kakšne barve svinčenca sem jih potolažil.«

Bel-Argent se je bil močno pobahal. Toda že je izpregovoril Pankracij Brazgotina:

»Trikrat so me hoteli obesiti, to je na Dvoru črkežev in vobče med rokomavharji znana reč. Prvikrat sem se z glavo zaketel rablju v želedec, predri vrsto stražnikov in pobegnili. Drugič se mi je ob znojno vešal posrečilo, da sem se razvezal, kresnil krvnikova pomagata vsakega enkrat po sencu in takisto odnesel pete. Ko so me tretjič gnali v Montfaucon, sem hlinil slabost in sem se zgrudil na tla. Odvezali so me in mi dali popiti vrag si ga vedi kaj, da bi me pokrepčali, preden me ugonobijo, zaradi ljudstva, ki je bilo prišlo gledat mojo smrt. Vstal sem, iztrgal enemu izmed stražnikov helebardo in se jih začel otepati, kakor sem vedel in znal. Življenje sem si rešil, a malo je manjkalo, da nisem izgubil pol glave.«

Tako govoreč je položil prst na brazgotino, ki mu je rdela na licu. Tedaj se je zganil Lure Nebojša in kratko, preprosto povedal svojo zgodbo:

»V nočeh brez lune sem podrl na pariških ulicah svojih petnajst ljudi z debelimi mošnjici, tako meščanov kakor plemičev; ranil sem tri narednike mestne straže, ki so me hoteli odgnati, sam zlodej si ga vedi kam, in nekemu stotniku, ki mi je preosorno položil roko na ramo, sem z železom premešal čreva, da ni nikoli več vstal. Vsi, ki me poznajo, lahko povedo, ali lažem, ali govorim resnico.«

Po teh dvoumnih besedah je Lure mežikaje izpraznil svoj kozarec.

Ko so se tako predstavili, so se priklonili drug drugemu, in Bel-Argent je izpregovoril:

„Peta kolona“

Borba vseh držav proti ustvarjanju sovražnih postojank v notranjosti lastnega ozemlja

Objavili smo že ponovno poziv naših najvišjih vojaških oblasti o potrebi složnega nastopa vsega naroda proti špijonstvu in agentom tujih sil, ki hočejo za vsak primer s svojim podtalnim delom slabiti odpornost našega naroda. Splitski »Narodni list«, glasilo jugoslovenskih nacionalistov za banovino Hrvatsko, objavlja v zvezi s temi navedbe potrebni pozivi naših vojaških oblasti članek z naslovom »Peta kolona« in pravi v njem med drugim:

»Že doslej je bilo znano, da je lahko država napadena ne samo z neposrednimi vojaškimi operacijami, temveč tudi s podtalno razvalno akcijo v notranjosti sami. Desorganizacijska akcija postaja zadnje čase čim bolj, ki ga ni prav nič podcenjevati. Špijunaža je orožje, s katerim spretne sovražnik lahko prizadeva tujemu narodu in državi neprecenljivo škodo. Še preden je bil izstreljen prvi strel iz puške, »Peta kolona« ni nikdar delovala odkrito in z razvitimi zastavami, temveč je razvijala svoje opasne operacije v mraku in sredi ogroženega naroda. Danes so minili časi, ko so se vojne napovedale! Uveljavlja se povsem nova taktika vojevanja v male nevtralne države vdarijo preko noči motorizirane oklopne divizije. Luke zasedajo tuje vojne ladje in nebo pokrivajo eskadre tujih vojni letal. V takih trenutkih se pretvarjajo preko noči dotlej mirni ljudje v mornarje, trgovski ladijski parniki se pojavijo topovi, na jamborih pa zavirajo namesto trgovskih vojne zastave. Razni turisti in trgovski potniki se zbirajo po žetih naprej doletenemu načrtu na odrejenih mestih, oblečeni v uniforme svoje vojske. V nekaj urah se organizira daleč od državnih meja mala, a elitna vojska osvajačev, ki mora

izvršiti posebne naloge z uničevanjem važnih vojaških objektov. Na pomoč jim prihajajo se padalci, ki poskušajo sejati v zaljubljen strah in trepet.

Glavna naloga padalcev in takih usodnih trenutkih je, najti v vrstah napadene države posamezne stranke, ljudi in organizacije, ki bi bile pripravljene stopiti v službo osvajačev. Sestavljajo se takoj tako zbrane nacionalne vlade, ki krijejo svoj pravi značaj z raznimi več ali manj zvečnimi frazami.

Nedavno je predsednik belgijske vlade Spaak opozoril na nevarnost operacij »peta kolona« v Belgiji. Pogumno je opozoril na izkušnje v skandinavskih državah. Sledila sta mu tudi predsednika vlad na Nizozemskem in Švedskem.

Danes ni več dovolj boriti se proti armadam napadalcov, ki pritiskajo od meje proti zaledju. Nič manj važna ni borba proti »peta koloni«, borba, ki je mogoča samo z zavedenimi in v volji za očuvanje svobode neizprosnimi državljani. Državne oblasti pa so nujno poklicane, da zatrože v kal brez prizanašanja vsak poskus ustvarjanja kake »peta kolone«. Odslej moramo bedeti nad vsakim korakom tujcev, ki hodijo po naši državi, ne glede na narodnost, ki ji pripadajo. Paziti moramo nad vsakim, o katerem sumimo, da se bavi z nedovoljenimi posli.

Vojna bo trajala še zelo dolgo in ni izključeno, da bodo nekega dne proti naši volji segli njeni plameni tud na našo streho. Dotlej pa čuvajmo mi vsi, da se med nami ne pojavi »peta kolona«, ki bi nam bila bolj nevarna, kakor vse vojske napadalcov, s katerimi se bomo že znali pogledati globoko in junaško iz oči v oči, kakor je naša stara navada...

Nauki iz letalskih borb na Norveškem

V angleških listih preteklega tedna je bila cela vrsta člankov letalskih strokovnjakov o izkušnjah norveške vojne za angleško in francosko letalstvo. Ugotovitve teh strokovnih razmišljanj so tem bolj zanimive, ker se je medtem vnela še nepriemimo hujša vojna na Belgijem in Nizozemskem in igra tudi v tej orjaški novi borbi letalstvo glavno vlogo. O pomankljivostih, ki so se za zavezniško letalstvo pokazale na Norveškem, prihajajo letalski strokovnjaki angleških listov skoro soglasno do naslednjih zaključkov:

Spočetka so v Angliji smatrali borbo za Norveško kot spopad pomorskih sil. Ali to je bilo samo spočetka. Takoj nato je Nemčija posegla po svojem glavnem orožju in pri tem so se na zavezniški strani pokazale gotove pomankljivosti. Glavni nedostatek za zaveznike je bil ta, da niso imeli na Norveškem svojih letalskih oporišč in njihovo letalstvo ni moglo izvesti operacij večjega obsega v tako veliki razdalji proti dobro utrjenim nemškim položajem. Zavezniki niso smeli podvesti operacij s svojimi suhozemnimi četami, dokler niso prej poskrbeli za popolno varnost njihovega napredovanja. Glavna sila zavezniškega letalstva leži v glavnem v obrambi. V tem oziru so zavezniki močnejši in nemški bombardirerji je jako težko, kadar se srečujejo z britanskimi ali francoskimi lovskimi avioni, čeprav so Nemci posvetili posebno pozornost brzini svojih bombardierjev in raje marsikaj žrtvovali v pogledu oborožitve in premikanja.

Britanski letalski štab je bil spočetka priklonjen posluževati se svojih starejših tipov lovskih letal, ker je bil na Norveškem prostor za pristajanje zelo omejen. Bombardiranje nemških letalskih baz in drugih vojaških objektov na Norveškem je bilo večinoma izvršeno ponoči. Zavezniki so imeli v svojih nočnih napadih velik uspeh, toda nočni napadi imajo svoje nedostatke, izmed katerih je posebno občuten ta, da se ponoči ne razloči jasno cilj, ki ga je treba napasti. Prav tako niso nočni napadi imeli potrebnega uspeha zoper koncentracije nemških čet. Anglija in Francija se nima-

ta dovolj posebnih tipov avionov, ki bi bili usposobljeni nalašč za te vrste bojevanja.

Strokovnjaki poudarjajo pogum in spretnost zavezniških letalcev, ki so navzlic vsem imeli lepe uspehe, akloravno je bilo med njihovimi oporišč in bojnimi polji skoraj 500 km morja. Dosegli so uspehe z bombardiranjem Stavangerja, Aalborga in Fornebuja. Zelo so podprli operacije zavezniške vojske. Toda onega niso zmogli; da bi se pokazali močnejše v zraku v dnevnih borbah, ob premikanju nemških čet. Tako niso mogli varovati zavezniških oddelkov pri njihovem premikanju.

Zavezniki morajo sedaj rešiti zelo važen problem, če hočejo, da bo, četudi najmanjši del njihovih čet ostal na Norveškem. Doseči morajo nadmočje v zraku za časa dnevnih spopadov. Iz tega izhaja nauk, da se sme v bodoče vršiti premikanje čet le v slučaju, ko je situacija v zraku zadovoljiva. Če zavezniki niso dovolj prepričani o svojih letalskih silah, ne smejo podvzemati nobenega premikanja čet.

Zavezniki so morali spoznati še nekatere druge momente iz zračnih borb na Norveškem. Nemci so z uporabo letalstva dokazali, da je letalstvo lahko zelo koristno tudi kot prevozno sredstvo za čete. Na ta način so Nemci prepeljali na norveške položaje lepo število svoje vojske v polni opremi in celo topove. Verjetno se je Nemcem posrečilo spraviti na Norveško tudi nekaj manjših tankov. Nadalje ni bilo nič novega, da so Nemci edino z letali preskrbovali svoje čete z živim in drugimi potrebščinami. Nemci do skrajnosti izkoriščajo svoje letalstvo. Dočim zavezniki računajo večinoma na svoje ladje kot prevozna sredstva, Nemci z uspehom uporabljajo svoje letalstvo za iste svrhe. Letalstvo se stavlja vse večje in večje naloge. Velika Britanija in Francija sta doslej uporabljali letala za prenos čet le v majhnem obsegu. V tem pogledu niso Nemci uveljavili nič novega, toda izgradili so sistem, ki se je v mnogem obnesel.

Silno važno vprašanje ali je s pomočjo letalstva mogoče zlomiti moč pomorskega brodarstva, angleški strokovnjaki zanikajo.

BELEŽKE

JNS v Srbiji

V nedeljo je bila v Požarevcu okrožna konferenca Jugosloven. nacionalne stranke. Na konferenci so poročali o političnem položaju člani glavnega odbora JNS gg. Bogoljub Jevtić, Jovan Nenadović in Mirko Urošević. Konferenca je bila zelo lepo obiskana ter so podali referate o položaju strankinih organizacij delegati iz vseh srezov požarevskega okrožja. Zborovalci so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri pozivajo vodstvo stranke, naj zastavi vse svoje sile za zbiranje narodnih sil.

V timoškem okrožju sta poročala na konferencah JNS v Zajčaru, Andrijevič, Krnjačevu in Negotinu člani glavnega odbora JNS gg. Ignjat Stefanović in Krsta Radovanović.

V Beogradu se je vrnil predsednik JNS g. Peter Živković, ki se je mudil 10 dni v Vrnjački banji, kjer je imel pri tem tudi več konferenc z uglednimi pristaši stranke iz osrednje Srbije.

Kandidatne liste za hrvatske občinske volitve

V banovini Hrvatski je včeraj potoke rok za vlaganje kandidatnih list za občinske volitve, ki bodo prihodnje nedelje. Večina list pripada Hrvatski seljaški stranki, v mešanih občinah, kjer prebivajo Srbi in Hrvati, pa Kmetstvo demokratske koalicijske. Vloženih pa je že tudi precej skupnih opozicijskih list katerih kandidati pripadajo vsem opozicijskim strankam. V nekaterih občinah sta vloženji tudi po dve listi HSS. Jugoslovenska radikalna zajednica je postavila vrsto kandidatnih list v srbskih občinah, kjer bo prvenstveno nastopala proti samostojni demokratski stranki.

Dostojanstvena in potrebna beseda

»Popotnik«, revija za sodobno pedagogiko objavlja uvodnik »Robota Martina Kačurja«. V članku beremo med drugim: »Usodnost zgodovinskega dogajanja je postavila nas Slovence na eno najbolj kočljivih mest v Evropi. Mogočniki sveta prav nič ne prikrivajo svojih namenov. Takemu

vsaj del svojih vrednot, bo moral napeti in združiti vse sile. Tega se zavedajo vsi za narodni blagor odgovorni ljudje, vendar je kljub temu ostalo pri nas vse po starem. Danes, ko se že rišejo na obzorju temne in grozeče sence mračne bodočnosti, igra slovensko učitelstvo vlogo Hlapcev in Martina Kačurja igra kljub temu, da je rešilo slovensko ljudstvo analfabetizma v najbolj širokem pomenu besede.

Mučen incident v novem splitskem mestnem svetu

V nedeljo se je sestal novo imenovani mestni svet v Splitu k svoji prvi seji. Predsednik občine dr. Brkić se je zahvalil banu in vodstvu HSS za imenovanje ter je poudaril, da novi mestni svet ne uživa le zaupanja teh dveh faktorjev, temveč tudi največjega dela meščanstva in mestu pridruženega kmečkega ljudstva. Ta županova izjava je dala povod za mučen incident. Podžupan »Marin Segvić, okoliški kmet, se je prijavil k besedi, da poda svojo posebno izjavo, ter je rekel: »V svojem in v imenu svojih prijateljev globoko obžalujem, da sestava novega mestnega sveta ne odgovarja željam in razpoloženju rodoljubnega prebivalstva splitske občine. Šele svobodne volitve, ki so potrebne čim prej, bodo omogočile, da pride pravo razpoloženje naroda do izraza, zlasti pa onih slojev, ki v tem mestnem svetu niso primerno, odnosno sploh niso zastopani.

Proti tej izjavi je ostro nastopil drugi podžupan industrijec Marin Ferić, ki je obžaloval, da podžupan Segvić zavzema neko posebno stališče, ne da bi se bil poprej porazgovoril z županom in ostalimi prijatelji. Temu obžalovanju se je pridružil tudi župan. Končno pa je tudi predstavnik delavcev, združenih v Hrvatskem radničnem savezu, se posebej protestiral proti sestavi novega mestnega sveta, češ da so imenovani za člane tudi ljudje, s katerimi hrvatski delavci ne marajo skupaj sedeti.

Medtem je prisel na sejo v Splitu se mučič minister dr. Šutej, ki je bil tudi splitski poslanec, in incident je bil zaenkrat likvidiran.

Pariške informacije o našem zblizanju z Rusijo

Pariški poluradni »Temps« doznava od svojega beograjskega poročevalca naslednje informacije o trenutnem položaju na Balkanu v zvezi z novo rusko akcijo v tem predelu Evrope: »Eden izmed razlogov razmernega optimizma jugoslovenske javnosti v pogledu možnosti ohranitve miru na Balkanu je nedvomno v izgledih uvedbe odnošajev z Rusijo.

Poročevalec beleži nato članke, ki jih je v beograjski »Politiki« objavil inspektor narodne obrambe general Maksimović o vojaških zvezah Rusije in Srbije v 19. stoletju ter o pomoči, ki jo je Rusija nudila Srbiji v svetovni vojni. Isti list, nadaljuje beograjski poročevalec »Temps«, kaže v poročilih svojih inozemskih dopisnikov težnjo, da bi prikazal SSSR kot partnerja, ki ga morajo vojskujoče se stranke upoštevati v svojih balkanskih računih in ki bi v danem primeru utegnil nastopiti v zaščito balkanskih držav, zlasti slovenskih.

Bitka med tanki

Na belgijski fronti se vršijo strahoviti spopadi med tanki obeh strank. Širšim krogom je le malo znano, s kakšnimi napori se morajo boriti posadke tankov pri svojih operacijah.

Kratek pogled z 20 tonski tank, oborožen s petimi težkimi strojnicami, pokaže, kako velike fizične napore mora prenašati posadka tanka med vožnjo proti sovražniku. Posadka tankov je oblečena v posebne »pajace«, kakor mehaniki v garaži ali motociklisti. Moštvo ima glave pokrite z debelimi šlemi kakor motociklisti dirkači, da si ne razbije glav med divjo vožnjo čez dno in strm v tanku samem vlada med vožnjo tropska vročina.

Voznik in vsa posadka vidita le malo prostora pred seboj in okoli sebe. Ako bi zastri za vsa okna na avtomobilu in pustili pred volanom 12 kvadratnih centimetrov veliko odprtino, potem bi videli približno toliko, kolikor vidi voznik tanka. Voznik v tanku mora upravljati dva volana in celo kopo instrumentov. Hrušč motorja je tolik, da jedva čuje streljanje strojnic ali topov v tanku.

Smer določa komandant tanka, ki sedi v oglednem stolpu za voznikom. Soferju označuje smer vožnje s tem, da ga udarja z roko po desni ali levi rami. Poveljniki tanka neprestano opazuje teren okoli vozečega tanka s pomočjo posebnega, za tanke izdelanega periskopa. Poleg tega posluša navodila poveljnika svojega odreda, ki jih dobiva brezžično. Istočasno je s pomočjo svoje kratkovalovne radijske postaje v stalni zvezi z voditelji sosednih tankov, s svojimi nadrejenim komandantom, z artilerijo v zaledju in z letali nad bojiščem.

V bitki med francoskimi in nemškimi tanki v nedeljo je sodelovalo okrog 2000 teh groznih vojaških strojev.

„Evropa v plamenih“

Pod tem naslovom je švicarski list »Journal de Genève« objavil uvodnik, v katerem piše med drugim:

»Državljeni svobodnih narodov ne čutijo danes nobenega strahu. Oni so pripravljani, da žrtvujejo vse, samo da bi ubranili svoje pravice, svojo svobodo in svoje tradicije... Vojna stopa v novo fazo in naloge zaveznikov postajajo ogromne. Spopad med nemško in francosko vojsko je neizbežen. Kocka je padla. Ne gleda na dogodek, ki se znabiti pripravljajo v Sredozemlju, je na zapadu vojna postala splošna. Evropa je v plamenih.

Pojasnilo šentjakobskega odra v Ljubljani

Prejeli smo:

Ker so se pojavili očitki, da šentjakobski gledališki oder svoj čas ni šel na roke Mestnemu delavskemu podpornemu društvu v Ljubljani, čeprav uživa gostoljubnost v Mestnem domu, vas prosimo, da objavite naslednje pojasnilo:

Mestno delavsko podporno društvo je zaprosilo, v začetku meseca decembra l. 1935 šentjakobski gledališki oder za dvorano in oder, šentjakobski gledališki oder je tej prošnji takoj in rade volje ugodil. Šel je imenovanemu društvu vsestransko na roko, že iz obzira do svojega člana, ki je bil istočasno tudi član mestnega delavskega podpornega društva in je to gostovanje mestnih delavcev na šentjakobskem oderu vodil in igral tudi glavno vlogo. Člani šentjakobskega odra so pomagali go-

stom pri šminkanju, spreminjanju scene itd. Prepričani smo, da ne bi mogli mestni delavci nikjer v Ljubljani prirediti gostovanja pod ugodnejšimi pogoji, kakor so bili oni, pod katerimi so gostovali na šentjakobskem oderu. To so priznali gostje tudi sami, ko so se šentjakobskemu društvu zahvalili za gostoljubje.

Dne 19. decembra 1935 je torej Mestno podporno društvo gostovalo na šentjakobskem gledališkem oderu in uprizorilo Mance Komanevo igro »Prisega o polnočci«. Pred predstavo so imeli gostje na oderu več vaj. Za to gostovanje šentjakobski oder ni zaračunal Mestnemu podpornemu društvu niti vseh efektivnih stroškov, dasi je sam baš v tem času nahajal valed postavitev in opreme novega odra v težkih materialnih prilikah. šentjakobski oder

namreč ni dal na razpolago Mestnemu podpornemu delavskemu društvu zgolj prostorov, marveč tudi vse potrebne kulise, obleke, tehnično osebje, šminke in rekvizite. Gostovanje se je vršilo 19. decembra, torej sredi najhujše zime. Dvorana v Mestnem domu je zelo mrzla in se le težko ogreje. V zimskih mesecih je treba prireditelji že tri dni pred predstavo. Samo kurjava za eno predstavo v zimskih mesecih stane oder do 150 din. Vse osebje šentjakobskega odra sodeluje brezplačno, razen tehničnega osebja, ki je seveda plačano. V času gostovanja mestnih delavcev je imel šentjakobski oder dva delavca, ki sta bila plačana po 30 din od predstave. Za porabo električnega toka za eno predstavo in vaje je zaračunal šentjakobski oder mestnim delavcem 49 din, za izposojene obleke pa 25 din.

Kakor že zgoraj omenjeno, je dal šentjakobski oder Mestnemu delavskemu podpornemu društvu na razpolago tudi vse po-

trebne kulise za štiri scene; nekaj kulisa je bilo treba celo na novo napraviti. Za delo teh novih kulisa je plačalo podporno društvo šentjakobskemu oderu 60 din, katere pa je moral oder seveda izročiti svojemu slikarskemu mojstru, ki razumljivo kulisa ni mogel slikati zastonj.

Mestno delavsko podporno društvo je plačalo šentjakobskemu gledališkemu oderu za prvo gostovanje vsega skupaj 225 din, od katerih je odpadlo 100 din za kurjavo in čiščenje dvorane, 60 din za tehnično osebje (dva delavca po 30 din), 40 din za električni tok in 25 din za izposojene obleke. Gori navedenih 60 din pa je moral oder izročiti svojemu slikarskemu mojstru za slikanje kulisa. Enako je bilo tudi z drugim gostovanjem dne 11. januarja 1936, le s to razliko, da pri tem drugem gostovanju ni navedeno društvo se enkrat plačalo 60 din za slikanje in napravo kulisa.

šentjakobski gledališki oder

SPORT

Nekaj o nedeljski ocenjevalni vožnji

ki jo priredi v nedeljo 19. t. m. za avtomobiliste in motocikliste ljubljanski Avtoklub po Gorenjskem

Kakor smo že objavili, priredi Avtomobilski klub v Ljubljani prihodnjo nedeljo ocenjevalno vožnjo za avtomobile in motocikle na progi Ljubljana, Kamnik, Kranj, Trzin, Begunje, Lesce—Ljubljana v skupni dolžini 128 km. Ta ocenjevalna vožnja, ki je po lankoletni druga v naši banovini, vzbuja mnogo pozornosti med našimi motoristi in »avtomobilisti«. Že zadnja prireditelja, ki je prav dobro uspešno, je pokazala velik interes. Zato smatramo za potrebno da seznanimo udeležence in publiko z načinom tega tekmovanja. Ta ocenjevalna vožnja ni nikakoli hitrostna dirka ter se morajo udeleženci ravnati po veljavnih cestnih policijskih predpisih. Določena je brzina za vsako vrsto vozil in tekmovalci se mora te brzine držati ter se točno v odrejenem času javiti na kontrolah. Kontrola bodo poslovala v Kamniku, Kranju, Trzinu, pri Lescah ter na cilju v Ljubljani. Posebnost te letošnje ocenjevalne vožnje, kar je brez dvoma tudi novost vseh dosedanjih voženj, je preizkušnja v pospeševanju brzine, zaviranju in upravljanju vozil, ki bo na Kongresnem trgu v Ljubljani po prihodu na cilj, to je okoli 11., ki bo brez dvoma tudi za gledalce nadvse zanimiva in dozdaj pri nas še neznana.

Na Okrešlju

so smučali

Lepo uspeša prireditelj v slalomu v izvedbi zimsko-sportne sekcije SPD/iz Celja

Na binkoštni ponedeljek dopoldne je priredila agilna zimskosportna sekcija SPD iz Celja nadvse uspešno zaključno tekmo v slalomu na Okrešlju. Tekmovanja, ki je poteklo v najlepšem sportnem razpoloženju, so se poleg številnih tekmovalcev iz Celja in Laškega udeležili tudi tekmovalci iz Maribora in Ljubljane. Navzoči so bili tudi številni turisti in smučarji, ki so pohiteli za priznanje in ta prelepi kotiček Savinjskih planin ob meji.

Tekmovalna proga, ki je bila postavljena pod Tursko goro, je merila okrog 800 m z višinsko razliko nekaj nad 150 m. Na progi ki so jo morali tekmovalci dvakrat presmucati, je bilo postavljenih 35 vrtic. Vreme je bilo solčno. Snežne razmere so bile docela zadovoljive. Proga, ki jo je trasiral g. Fedor Gradišnik ob sodelovanju saveznega sodnika g. Mirnika, je bila tehnično dobro izpeljana in je zahtevala od tekmovalcev precejšnje opreznosti, kar se je pri nekaterih predzrejšjih maščevalo, ker so bili zaradi izpustitve vratne diskvalificirani. Med temi je bil tudi letošnji večkratni zmagovalac na raznih tekmah, podsavezni prvak Jaka Breznik. Borba za prvo mesto je bila huda. Razlika med prvim in drugim znaša samo 2 petinki sekunde. Presenetila pa sta Laščana, mladi šipek in Zadravec, ki sta se nepričakovano zasluženo vsidrala pred mnoge favorite na tretje odn. četrto mesto.

Vrstni red prve desetorice je naslednji: 1. Franc Herle, 2:15.1; 2. Nos Horc, 2:15.3 (oba SPD Celje); 3. Stanko Šipek 2:20.2, 4. Drago Zadravec 2:21.4 (oba SK Laško); 5. Eric Jelen 2:24 (SmKC), 6. Slon 2:25 (SPDC); 7. Viktor Volček 2:30, (SmKC); 8. Kristjan Tišler 2:32.3 (SK Rapid, Maribor); 9. Aleks Vrečko 2:54.3 (SPDC); 10. Robert Krell (SmKC).

Po tekmovalstvu, ki je poteklo v pravi planinski domačnosti in ob dobrem razpoloženju, je pred Frischaufom domom v imenu prireditelja, zimskosportnega odseka SPD, pozdravil tekmovalce in jim čestital k uspehom g. Fedor Gradišnik. Razigrani nad lepo prirediteljo, kakor tudi zaradi dveh lepih dni, ki so jih prebili o praznikih v planinski naravi, so se tekmovalci in ostali smučarji poslovlili od prijazen oskrbnika Jake in njegove žene. Za dobro voljo v koči in na tekmovalni progi sami in tudi za to, da so bili vsi na tekmovalnem gledališču vseh svetovnih dogodkov, je skrbel prenosilski radioaparar celjske tvrde Dobrotinšek.

V nekaj vrstah

Table-tenis na Jesenicah

Nedavno je agilni SK Bratstvo na Jesenicah ustanovil novo sportno sekcijo, in sicer za table-tenis, ki se bo v kratkem, kakor je načelno že odobreno, včlanila v Slovenski tabelteniški zvezd. S tem se bo brez dvoma znatno poživila tudi ta sportna panoga na Gorenjskem.

Preteklo soboto je bila na Jesenicah že prva prireditelj v organizaciji te nove sekcije, in sicer za neoficelno prvenstvo Jesenic med moštvi za leto 1940. Razen prireditelja so se tega turnirja udeležili tudi SK Ilirija iz Ljubljane ter dve moštvi Sokola z Jesenic in Javornika. Prvo mesto in prvenstvo Jesenic je z veliko premočjo doseglo moštvo Bratstva I v postavi Lojze Štrumbi—Knific, ki sta z lahkoto odpravila vse svoje nasprotnike s 3:0. Za naslednja mesta se je razvila ogorčena borba enakovrednih nasprotnikov, v kateri je moštvo Bratstva II (Završnik—Božič) odpravilo moštvo jesenijskega Sokola s 3:2, kljub temu, da so Sokoli že vodili 2:0. Na drugem mestu je torej Bratstvo II, na tretjem Ilirija, na četrtem pa Sokol Jesenice.

»atrakcija«. Razen te »atrakcije« je pa prireditelj uvedel to pot tudi brzinsko preizkušnjo (neobvezno) na Sorškem polju. Ta brzinska preizkušnja bo pa najbolj zanimiva tekmovalce same, ker bodo imeli priliko, da se točno preprečijo s pomočjo precizne meritve časa o največji brzini, ki jo zmoro njihovo vozilo. Posebno opozarjamo zastopnike avtomobilskih tovarn, ki lahko za to vožnjo prijavijo ekipe najmanj treh voz enake znamke in isti kategoriji, da pravočasno prijavijo svojo udeležbo ter pravočasno informirajo svoje tekmovalce o vseh podrobnostih, kako je treba voziti, da dosežejo boljši plasma celotne ekipe. O priliki lanske ocenjevalne vožnje si je priborila prvo mesto ekipa znamke »Adler«. Letos pa je prijavljenih že več ekip, tako da bo borba za prvo mesto v ekipah zelo huda, ker bo tudi tv. »Adler« branila svoj prestiž.

Udeležence in interese opozarjamo še, da so razpisi in vse ostale informacije na razpolago v tajništvu Avto-kluba v Ljubljani, Kongresni trg 1. Razpis naj vsak udeleženec pravočasno točno prečita, ker je poznavanje razpisa pogoj za uspeh. Zaključek prijav je 16. t. m.

Še nekateri prazniški dogodki

V Budimpešti se je v ponedeljek končal mednarodni teniški dvoboj med Italijo in Madžarsko za podunavski pokal. Ta dan sta bila na sporedu še zadnja dva singla, ki sta vsaki državi prinesla še po eno točko, tako da je bil končni rezultat 3:2 v korist Italije. V predzadnjem singlu je Italijan Cucelli zmagal nad madžarskim igralcem Szentpeteryjem v treh setih 6:1, 6:4, 6:4, v zadnjem pa je madžarskemu igralcu Asbothu uspelo premagati italijanskega nasprotnika Romanonija prav tako sigurno v treh setih 6:2, 6:4, 6:4. Kakor znano, so se Italijani takoj po končanem turnirju odpravili v Zagreb, kjer bodo zadnje dni tedna nastopili v enaki konkurenci proti Jugoslovijci.

V Novem Sadu sta na binkoštni ponedeljek igrali prijateljsko tekmo moštvi Vojvođe iz beograjske Jugoslavije. Obe moštvi sta nastopili s številnimi rezervami tako da igra ni nudila posebno dobrega nogometa in je komaj katero moštvo zaslužilo ime zmagovalca. Končni rezultat je bil 4:2 (2:2) v korist Jugoslovije.

V Osijeku, kjer so imeli za praznike pripravljeno gostovanje nekega madžarskega kluba, ki pa zaradi težav s potnimi listi ni mogel priti čez mejo, so v vsej naglici organizirali prijateljsko tekmo med domačo Slavijo in subotiskim žakom. Gostje so dali odlično igro in so zasluženo zmagali z 2:0 (0:0).

Zagrebski plavalci so se minulo nedeljo prvič spustili na trening, in sicer v kopališču v Rimskih toplicah, kamor hodijo vsako sezono in tudi še letos, dokler ne bodo dobili svojega sportnega bazena v Zagrebu. Kakor pišejo zagrebski listi, so nekaterim znanim plavalcem in plavalkam merili na tem treningu že razmeroma prav dobre čase. Prihodnjo nedeljo pojde ZPK kompleten spet v Rimske Toplice in bo tamkaj otvoril sezono. Blizajo se važni plavalni nastopi, pa je treba s treningi pohiteti...

V Beogradu je v nedeljo priredila Jugoslovska prvi atletski miting, na katerem so startali tudi nekateri učenci visoke šole za telesno vzgojo v Beogradu. Odlični čas 11 sekund na 100 m je dosegel balkanski prvak v desetboju Janez Klinar, ki zdaj obiskuje omenjeno šolo. Klinar je bil tudi član zmagovalne stafete, ki je v časom 45.4 potisnila Jugoslavijo s 45.6 na drugo mesto. Omenbene vredni so še rezultati v metu krogla, in sicer Marića na 13.19 m, Spahića na 13.08 m in Stakića na 12.99 m.

Razpis

propagandnega atletskega mitinga za seniore in juniorje, ki ga priredi SK Celje v nedeljo 26. t. m. od 10. na Glaziji v Celju.

Tekmovanje bo na tekašišču, dolgem 350 m, pokritem z ugaski, ki ima 4 nedvigljene zavojke. Pravico nastopa imajo verificirani in neverificirani atleti klubov, članov ASKJ. Prijave je treba poslati na naslov SK Celje, Gosposka ul. 20, do 24. t. m. Prijavnine in nagrad ni. Tekmuje se po pravilih SAZ oz. ASKJ.

Vrstni red tekmovalstva: 100 m sen. predtek, 100 m jun. B in C predtek, met krogla sen. jun. B in C, 1500 m sen. in jun. C, met kladiva sen., 100 m finale sen., 100 m finale jun., met kopa sen., skok v daljino jun. B in C, 1000 m jun. B, 5000 m sen., skok v višino sen. in jun. B in C. med disk. juniorji B in C 4×100 m.

SK Grafika. Danes od 16.30 dalje trening na Iliriji za vse. V četrtek ob 19. seja, ob 20. sestanek. Opozorjamo vse igralce, naj prinesejo na sestanek vso opremo zaraadi pregleda. Načelnik.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov oglasov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Tkalci mojster

z večletno prakso, vezarjem vseh tkalških posil, zmogel tudi samostojnega vodstva, dobi takoj mesto oz. razpisa po dogovoru. Ljubič, slovenski državljan, imajo prednost. Ponudbe s prepišanimi, navedbo dosedanjih službovanj, sliko in zahtevki na ogl. odd. Jutra pod znanko »Tkalci«. 13014-1

Elektromonterija

ki se že samostojno montira elektr. centrale za visoko in nizko napetost in kabelsko omrežja. Iščemo stalno namenišče, veliko električarstvo, področje. Ponudbe s navedbo referenc na ogl. odd. Jutra pod »Elektromonterija«. 12583-1

Postrežnik

mlad, čist, za dopolnilno mesto, Cesta 39, oktobra (Rimski cesta, št. 101, levo). 13055-1

Gospodinja

sprejem v pisarniško službo. Ponudbe s navedbo dosedanjih zaposlitev na ogl. odd. Jutra pod »Gospodinja«. 13012-1

Pekovski pomočnik

mlad, zmožen, vsa dela pekarniškega dela, dobi službo pri Vrhovni pekarni, p. n. k. na Dolenji Legi. 13033-1

Brivskega

pomočnika ki ga ne čuje, zahteva, sprejem v stalno službo. Milan Perko, frizer, Stari trg pri Rakeku. 13033-1

Lesostrugarskega

pomočnika mladeža, iščem za splošno lesostrugarsko. Nastop takoj, služba stalna, Milorad Nikolič, Vojvode Stepe 11, Beograd. 13038-1

Netakarico

mlado, pošteno, simpatično, lahko računicno in mišlito kuhinjsko pomočnico sprejem, najraje oboje z deželo. Ponudbe s fotografijo in prepišanim zadnjega spravevala na »Hotel Arko«, Ribnica na Dolenjskem. 13037-1

Zagovodjo in

književodjo sprejem. Ponudbe s življenjepisom na ogl. odd. Jutra pod »Zagovodjo in književodjo«. 13062-1

Brivsko-frizer.

pomočnika dobrega delavca, sprejem. Mesto stalno, nastop po dogovoru, pogoj: dobra moč. — Regović Vekoslav, Ormož 55. 13061-1

Odvetniško uradnico

sprejem 1. junija. Pogoji: znanje nemške stenografije. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Verziranje«. 12981-1

Mladega raznašaleca

sprejem, cvetličarna Roža, nasproti Uniona, Franciškanska ul. 3. 13071-1

Čevljarkega

pomočnika sprejem takoj. Mokorel, Mirje 4. 13070-1

Službo sluga

raznašalec ali čistilke v hotelu, vojašnice oproščen. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13052-2

Prekajevalec

provizoren, išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13051-2

Frizerka

zmožna vseh v stroko spadajočih del, išče službo. Ponudbe na podružnico Jutra Celje pod znanko »Dobra moč«. 13063-2

Cenji damam

se pripravljajo na dom šivilja za oblike in perilo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Okuse«. 13058-2

Bukovo ogelje

4 do 5 vagonov, provizorno na prodaj. Cena po dogovoru. Posrednika daj. Oton Švarnik, Majšperk, svez Ptui. 12343-6

Preginjalo

postelino, lepo, novo, pleteno ter druga ročna dela prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13052-6

Vajenci (ke)

Vajenca za brivsko obit sprejme takoj salon »Klopčev« Resljeva cesta. 13046-44

Dvosob. stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dvosob. stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Rabljeno

zidno peko kupim, stari ali novi format event, tudi drugo dobro ohranjeno gradivo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Rabljeno«. 13068-7

Spalnica, salon

in pol spalnice naprodaj. Kneževa ul. 34/I. 12876-12

Lokal

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Krojaško delavnico

dobro vpejano, z vsem inventarjem, v bližini tovarne oddan takoj ugodno, v najem. Beneditič Franc, Jesenice - Pušine, Ciril-Metodova ulica 3. 12734-19

Modna trgovina

v centru Maribora takoj naprodaj. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Modna trgovina«. 13065-19

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Hranilne knjižice

vrednostne papirje na južnodneje prodaje pri Bančino Kom. Zavodu. Maribor, Aleksandrova 40. 13416

Vlogo

Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice din 160.000 oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina takoj«. 13045-16

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Kupim posestvo

zidana hiša ter hlevi, travniki, njive, velikost okoli 15 do 20 oravov. Posestvo mora biti aron dirano. Reflektiram na okolice Slovenskih goric, Sv. Jurja ob Ščavnici ali v Halozah. Ponudbe je poslati na ogl. odd. Jutra pod »Aron dirano«. 12736-20

Enostanovanjsko

hišo v okolici Ljubljane, kupim. Cena do 40.000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takojšen denar«. 12857-20

Hišo

kupim, enostanovanjsko dvod. tristanovanjsko ali parcelo. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Slovenija«. 13051-20

V Slav. Brodu

prodam ali dam v najem hišo z moderno urejeno kuhinjo, parno pekarino, lokalom, 3 sobami, predstobo, kopalnico, pomočnikimi stanovanji, artilerskim vodnikom in vodovodom v vseh hiši, skladišču, avto garazu in vsemi pritlikinami. Vprašati in pisati na naslov S. Oreškovič, Novi Sad, Kralja Petra 11, br. 108. 13047-20

Stavbeno parcelo

51 kv. m din 130, prodam. Spodnja Slika, pri cerkvi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13057-20

Posest

v bližini Ptuj, obstoječe iz stanovanjskih in gospodarskih poslopj, površine od 12 ha, zemljišta razne kulture in to: njive, pašniki, vinograd, travnik in vrt, napredaj. Vprašati pri »Posrednik«, Vraždin, Kadičeva ul. 3, tel. 73. 13059-20

Dve solnčni sobi

opremljeni sobi, kopalnica, oddam. Gledališča 16, pritličje, levo. 13050-23

Sobo s kuhinjo

opremljeno, tudi brez kuhinje oddam v bližini Tabor. Poizve se: Bohoričeva 14/I. 13044-23

Prazno sobo

solnčno, parketirano, s posebnim vhodom blizu ljudske kuhinje oddam takoj. Poizvedbe: Strossmayerjeva 7. 13048-23

Opremljeno sobo

solnčno, oddam boljši solnčni sobi 1. junija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13069-23

Lepo solnčno sobo

s teraso in malo sobico, oddam boljšemu gospodu. Kocanova ul. 6/I. 13066-23

Vaske beseda 2 din: davek 3 din

za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Osamljena babica

bi rada dobila moža, upokojenca 50—60 let, magari z otroki. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13060-25

Šivalni stroj

dobro ohranjen, levočelni čevljarški stroj, malo rabljen, poceni naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13054-29

Obti

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Zelja vsake dame

je lepa frizura, najskrajnejše vas postrežemo v frizerskem salonu »Fanci«. Kongresni trg 3. 125-30

Lepo sobo

poseben vhod, kopalnica, plač oddam blizu kavarne. Majcen na Tyrševi cesti. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13043-23

Dve sobi

lepi, čisti, ena opremljena ena prazna, oddam boljšemu solnčnemu gospodu. — Krakovski nasip 14, I. n. 13041-23

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 19.: Hamlet. Izven. Znižane cene od 25 din navzdol. Gostovanje Zvonimirja Rogoza. (Predstava v korist bolniškega fonda Združenja gledaliških igralcev v Ljubljani).

Četrtek, 20.: Zupanova Micka. Varh. Red B. Petek, 21. ob 15.: Hamlet. Dijaška predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Sobota, 22.: Hamlet. Poslovilna predstava Zvonimirja Rogoza. Izven. Znižane cene od 25 din navzdol.

Nedelja, 23.: Asmodej. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Modni salon

dobrodošlo, ženske krojaške stroke, z veliko klientelo, obstoječe nad 30 let ugodno prodaj radi preselite. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sredina mesta«. 13049-30

Dopisi

Vsaka beseda 2 din: davek 3 din. Za dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Lepa bodočnost

Doignite pismo. 13036-24

Ekonomična vožnja na tehnično najbolj

izpopolnjenih **DKW motociklih** MODEL 1940

nudi užitek vsakemu še tako razvajenemu vozaču.

Zahtevajte prospekte pri zastopstvu DKW motocikli, Ljubljana, Mladostova 30.

Seriozni veliki eksportni mlin na Tisi (Bačka) IŠČE agilnega

agilnega zastopnika

za teritorij Ljubljane in Slovenije.

Ponudbe na oglasni zavod Kardoš, Novi Sad, pod šifro »Lukusna brašna«.

MOJSTRA

za visoko peč IŠČE topilnica.

Ponudbe z življenjepisom na »SEDMO SILO«, Beograd, poštini pretinac 728 pod »Majstore«.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljjen: **Zgodbe brez groze**

Klabund: **Pjotr-Rasputin**

Ravljjen: **Črna vojna**

Thompson: **Sivko**

Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—

Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA KNAFLJEVA ULICA

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Pralica — Svetlobilanje

ZLOZLJIV

spalni kauč

praktičen in vsestransko uporaben

za Din 1.750.— pri

E. ZAKRAJSEK, tapetništvo,

LJUBLJANA, Miklošičeva 34,

tel. 48-70.

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob nenadomestljivi izgubi našega predobrega strica, gospoda

Ernesta Ferka

VISJEGA SODNEGA SVETNIKA V POK.

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini za pogrebno opravilo, gosp. župniku Potočniku in sodnemu starešini v pok. gospodu dr. Ilanigu za poslovične besede ob grobu, zdravniku gospodu dr. Mariniču za požrtvovalno bolniško nego, pevcem za ganjive žalostinke ter vsem, ki ste blagopokojnega tako številno spremlili in počastili na njegovih poslednjih poti.

Sv. Barbara pri Mariboru, dne 14. maja 1940.

Zaljubljeni nečaki in nečakinje

Umrli je naš dobi oče in tast, gospod

JOSIP CVELBER

ČEVLJARSKI MOJSTER V CELJU

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 15. maja ob 17. uri iz mrtvašnice okoliškega pokopališča v Celju.

Maša zadušnica bo v četrtek 16. maja ob pol 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Celju.

CELJE, dne 13. maja 1940.

GUSTI por. ULAGA in MARICA, hčerki; TONI ULAGA, zet

V korist bolniškega fonda Združenja gledaliških igralcev, bo nastopil gost Zvonimir Rogoz drevi v vlogi Hamleta. Odlučni igralci, ki žanje s svojim gostovanjem pri nas izredno odobravanje in je gotovo eden izmed najbolj priljubljenih gostov, kar jih je videla naša drama, je ustvaril s Hamletom lik, ki je očaral naše občinstvo. Nihče bi ne smel zamuditi tega posebnega gledališkega dogodka. Opozarjamo, da veljajo za to predstavo znižane cene od 25 din navzdol.

Dve slovenski igri, ki spadata v začetek naše dramatike sta Linhartova »Zupanova Micka« in Smoletov »Varh«. Prvo je predelava Richterjeve »Die Feldmühle«, drugo istotako predelava in sicer Garrickove angleške komedije. Zanimivost teh del je v literarno zgodovinski vrednosti. Zasedba občajna, le vlogo župana v »Zupanovi Micki« igra tokrat mesto Cesarja, ki je na orožnih vajah, Potokar.

Za dijaštvo ljubljanskih srednjih šol bodo uprizarili v petek ob 15. uri Shakespeareovo tragedijo »Hamlet« z gostom Rogozom v naslovni vlogi. Učinkoviti način njegove igre in interpretacije te vloge je vzbudil največji odziv občinstva in dokazal popularnost njegove igre. Za predstavo veljajo cene od 20 din navzdol.

OPERA

Sreda, 19.: Kleopatra. Red sredo. Četrtek, 20.: Lucija Lammermoorska. Red četrtek. Gostovanje Sonje Ivančičeve in Josipa Gostiča.

Petek, 21.: Tosca. Izven. Znižane cene. Gostovanje zagrebške sopranistke Tee Labošev in ruskega baritonista Borisa Popova.

Sobota, 22.: Kleopatra. Red A. Nedelja, 23.: Traviata. Izven. Poslovilna predstava bolgarske sopranistke Vanje Leventove.

Drevi bo prva repriza izvršne zgodovinske opere »Kleopatra«, ki jo je spisal in uglašil komponist in dirigent dr. Danilo Švara. Delo je imelo v naši odlični uprizoritvi v Debečevih režiji in pod avtorjevo taktirko najboljši uspeh. V naslovni partiji se je zelo lepo uveljavila sopranistka V. Heybalova, dočim v ostalih nastopajo predvsem Janko, Franc, Betetto, Kogejeva, Ribičeva, Spanova, Banovec, Dolničar, Lupša, Rakovec, Orel in Kristančič.

Jutri bo gostovala v Donizettijevi »Luciji Lammermoorski« simpatična mlada kloraturka Sonja Ivančičeva ki je v naslovni partiji vzbudila s svojim debutom izredno pozornost. Edgarda bo pel kot gost tenorist Josip Gostič, Asthona Janko, sodelujejo pa še Lupša, Marček, Barbičeva in Rakovec. Režija je Frelhova, dirigira Neffat.

P. n. občinstvo opozarjamo, da bo v petek zvečer zanimivo gostovanje. Izvajala se bo odlično uprizorjena Puccinijeva veristična opera »Tosca«, v kateri bo gostovala v naslovni partiji mlada zagrebška dramatična sopranistka Tea Laboševa. Kot Cavaradossi bo nastopil naš prvi tenorist Jean Franc, Scarpio pa bo pel kot gost znan ruski baritonist Boris Popov, ki je bil pred leti celo član milanske Scale in pariške Opere Comique. Za sobotno uprizoritev bodo veljale znižane cene.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 19.: Ujež. (Udruženje jugoslovanskih emancipiranih žen. Gostovanje

Misterij

žene, ki se

NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež a ima vendarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja glasovitega dermatologa. Biocel je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka glada in napeta koža. Zdaj je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zjedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvelode polti. Pridobite si spet jasno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni boste zaradi pravih masirnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako se Vam denar povrne.

Šentjabskega gledališča iz Ljubljane.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 14.: Literarni večer hrvaških književnikov. Izven.

N-CEMENT

Nepremočljivi cement za izolacije in vodogradnje,

za gradnjo podzemeljskih objektov, kanalov, bazenov, predorov itd. za izolacijo zidov, balkonov, teras itd. — Izdelek tovarne